



Handel zagraniczny w Polsce i Małopolsce w 2022 roku

Urząd Marszałkowski
Województwa Małopolskiego

Departament
Rozwoju Regionu





Handel zagraniczny w Polsce i Małopolsce w 2022 roku

Kraków 2024

Autorzy opracowania: Filip Bodziarczyk

Wydawca: Województwo Małopolskie
Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Departament Rozwoju Regionu
Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego
ul. Wielicka 72A, 30-552 Kraków
tel. (+48) 12 29 90 900, fax (+48) 12 29 926

Opracowanie w wersji elektronicznej dostępne na stronie
www.obserwatorium.malopolska.pl

ISBN: 978-83-67243-44-5

Egzemplarz bezpłatny Przy publikowaniu danych z opracowania prosimy
o podawanie źródła.

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej
programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021–2027



Fundusze Europejskie
dla Małopolski



Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską



MAŁOPOLSKA

SPIS TREŚCI

Słowo wstępne.....	4
Kluczowe informacje.....	5
1. Handel zagraniczny w Polsce i Małopolsce	7
2. Eksport – analiza regionalna	10
2.1. Wartość eksportu w polskich województwach.....	10
2.2. Wskaźnik kontrybucji województw.....	10
2.3. Dynamika eksportu w województwach	11
2.4. Wartość eksportu <i>per capita</i> w województwach	12
2.5. Liczba eksporterów w województwach.....	12
2.6. Udział eksportu w produkcji sprzedanej przemysłu	14
3. Import – analiza regionalna	16
3.1. Wartość importu w polskich województwach.....	16
3.2. Wskaźnik kontrybucji.....	16
3.3. Dynamika importu	17
3.4. Wartość importu <i>per capita</i>	18
3.5. Liczba importerów	18
4. Struktura towarowa eksportu	20
4.1. Podział według PKD.....	20
4.2. Podział według nomenklatury scalonej.....	21
4.3. Poziom zaawansowania technologicznego eksportu	24
5. Struktura towarowa importu	25
5.1. Podział według PKD.....	25
5.2. Podział według nomenklatury scalonej.....	25
6. Kierunki eksportu	28
6.1. Wartość eksportu do najważniejszych partnerów handlowych.....	28
6.2. Rozkład terytorialny eksportu	32
7. Intensywność powiązań handlowych polskich regionów	38
7.1. Unia Europejska – UE-26.....	38
7.2. Kraje „starej” Unii Europejskiej – UE-14	39
7.3. Południowi sąsiedzi – Czechy, Słowacja i Węgry.....	40
7.4. Wschodni sąsiedzi – Białoruś, Rosja, Ukraina	41
7.5. Azja	42
7.6. Afryka	43
8. Kierunki importu	44
8.1. Wartość importu z najważniejszych partnerów handlowych.....	44
8.2. Rozkład terytorialny importu	48
9. Saldo handlu zagranicznego	53
10. Terytorialna analiza dla Małopolski.....	56
Podsumowanie	61
Aneks 1.....	62
Aneks 2.....	63
Spis wykresów.....	64
Spis tabel.....	64
Spis map.....	65

SŁOWO WSTĘPNE

Niniejszy raport prezentuje sytuację związaną z rozwojem handlu zagranicznego na terenie Polski i Małopolski w 2022 roku. Uwzględniono podział na województwa oraz powiaty Małopolski. Zaprezentowane wskaźniki dotyczyły importu i eksportu ze wskazaniem na partnerów handlowych i przedmiot wymiany. Poszczególne zestawienia przedstawiono w walucie euro. Dane obejmują głównie lata 2021–2022 z kilkoma wyjątkami, gdy zaprezentowane zostały wyniki w dłuższej perspektywie czasowej, np. w kohortach 5-letnich.

Raporty dotyczące handlu zagranicznego przygotowywane są w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Małopolskiego od 2007 roku (data wydania raportu). W okresie 2011–2016 analizy dotyczące wymiany międzynarodowej prowadziło Małopolskie Obserwatorium Gospodarki. Od 2015 roku publikacja wydawana jest w ramach zespołu Małopolskiego Obserwatorium Rozwoju Regionalnego, które działa w strukturze Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego w Departamencie Rozwoju Regionu (wcześniej Departament Zrównoważonego Rozwoju). Jest to zespół prowadzący regularne analizy dotyczące polityki rozwoju, gospodarki i społeczeństwa w województwie.

Prezentowane dane statystyczne dotyczące handlu zagranicznego w Polsce i Małopolsce zostały pozyskane od **Izby Administracji Skarbowej w Warszawie**. Raport posiada dodatkową wartość, ponieważ uwzględniono w nim zestawienia na poziomie regionalnym, podczas gdy statystyka publiczna dostępna jest tylko na poziomie krajowym. Należy mieć świadomość, że dane nie zawsze mogą być w pełni porównywalne. Wynika to z faktu, że w statystykach handlowych niejednokrotnie nie jest możliwe zaklasyfikowanie strumienia handlu do konkretnego regionu/województwa (rośnie znaczenie obrotów handlowych firm działających w więcej niż jednym województwie). Powoduje to m.in. to, że struktura udziału województw w eksporcie krajowym jest nieco zaniżona – pomija bowiem ich ewentualny udział w wymianie niesklasyfikowanej. W zestawieniach obok szesnastu polskich województw pojawia się więc kategoria „niesklasyfikowane”. Należy mieć na uwadze, że zaprezentowane wyniki w niniejszej publikacji mogą różnić się od wyliczeń urzędu statystycznego, a porównywanie poszczególnych wskaźników może być niepoprawne.

KLUCZOWE INFORMACJE



EKSPORT I IMPORT W 2022 ROKU

- wartość dóbr i usług, które wyeksportowano w 2022 roku wyniosła:
 - 15,7 mld euro z Małopolski, czyli o 26% więcej niż rok wcześniej
 - 341,8 mld euro z Polski, co oznacza wzrost o ponad 20%
- wartość dóbr i usług, które zostały sprowadzone w 2022 roku wyniosła:
 - 18,5 mld euro do Małopolski, czyli wzrost o 36% względem roku poprzedniego
 - 357,3 mld euro do Polski, tj. wzrost o 27% rok do roku



MAŁOPOLSKA NA TLE POLSKI

- udział Małopolski w krajowym eksporcie i imporcie wzrósł:
 - do poziomu 4,6% w eksporcie (o 0,2 p.p. więcej niż w 2021 roku)
 - do 5,2% w imporcie (0,4 p.p. więcej niż w 2021 roku)
- Małopolska w 2021 roku zajęła 6. miejsce w kraju pod względem wielkości eksportu i importu
- saldo handlu zagranicznego Polski było ujemne i wyniosło -15,5 mld euro (+2,5 mld euro w 2021 roku)
- Małopolska uzyskała ujemny bilans handlowy -2,8 mld euro (-1,1 mld euro w 2021 roku)



ZAAANGAŻOWANIE FIRM W HANDEL ZAGRANICZNY

- wzrosła liczba firm zajmujących się eksportem:
 - w Małopolsce z 4803 do 5361
 - W Polsce z 51 092 do 56 398
- zmalała liczba przedsiębiorstw zajmujących się importem:
 - w Małopolsce z 5797 do 5618
 - w Polsce z 64 806 do 63 093



KLUCZOWE BRANŻE DLA WYMIANY ZAGRANICZNEJ

- wymiana zagraniczna zdominowana jest przez dwie sekcje (według klasyfikacji PKD):
 - przetwórstwo przemysłowe (sekcja C)
 - handel hurtowy i detaliczny (sekcja G)
- z województwa małopolskiego eksportowane były przede wszystkim produkty branż średniowysokich technologii



KIERUNKI WYMIANY HANDLOWEJ

- wymiana handlowa odbywała się głównie z krajami europejskimi (zwłaszcza z państwami UE):
 - eksport do krajów starego kontynentu stanowił prawie 90% eksportu zarówno dla Polski, jak i Małopolski
 - import z krajów europejskich stanowił: 73% importu Polski i 71% Małopolski
- niezmiennie najważniejszym partnerem handlowym Polski i Małopolski pozostają Niemcy; w porównaniu do 2021 roku:
 - wzrosła wartość eksportu: o 16% z Polski, o 22% z Małopolski
 - wzrosła wartość importu: o 22% do Polski, o 20% do Małopolski



UDZIAŁ MAŁOPOLSKICH POWIATÓW W HANDLU ZAGRANICZNYM

- w Małopolsce w działalność związaną z handlem zagranicznym angażowały się głównie firmy z Krakowa:
 - generowały 27% eksportu oraz 48% importu
- istotną rolę odgrywają także inne powiaty Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego: krakowski i wielicki
- największą dynamikę w eksporcie i imporcie odnotowano w powiecie brzeskim

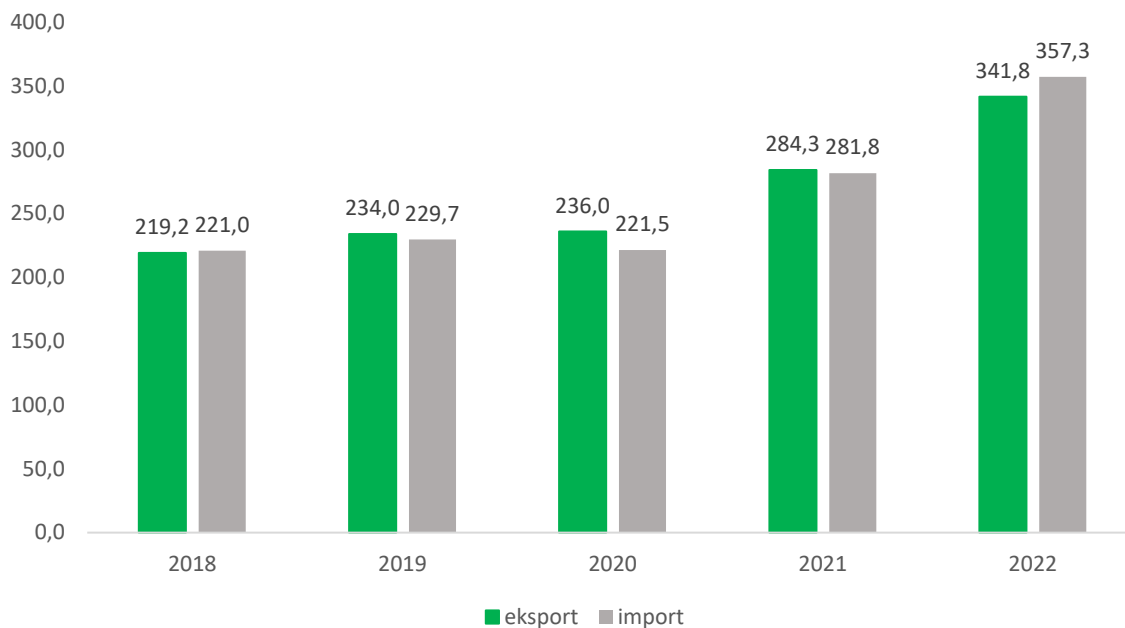


1. HANDEL ZAGRANICZNY W POLSCE I MAŁOPOLSCE

Ostatnie dwa lata przyniosły spory wzrost wartości eksportu i importu. Przede wszystkim wpływ na to miała pandemia COVID-19, której skutki w postaci przerwanych łańcuchów dostaw wyraźnie odbiły się na wskaźnikach w 2020 roku. Po wyhamowaniu dynamiki nastąpiło gwałtowne odbicie w następnym, 2021 roku. Duże znaczenie miał również wzrost inflacji, odczuwalnej nie tylko w polskiej czy europejskiej gospodarce, ale i globalnej. Wskutek tego nominalna wartość pieniądza obniżyła się w stosunku do nabywanego na rynku towaru.

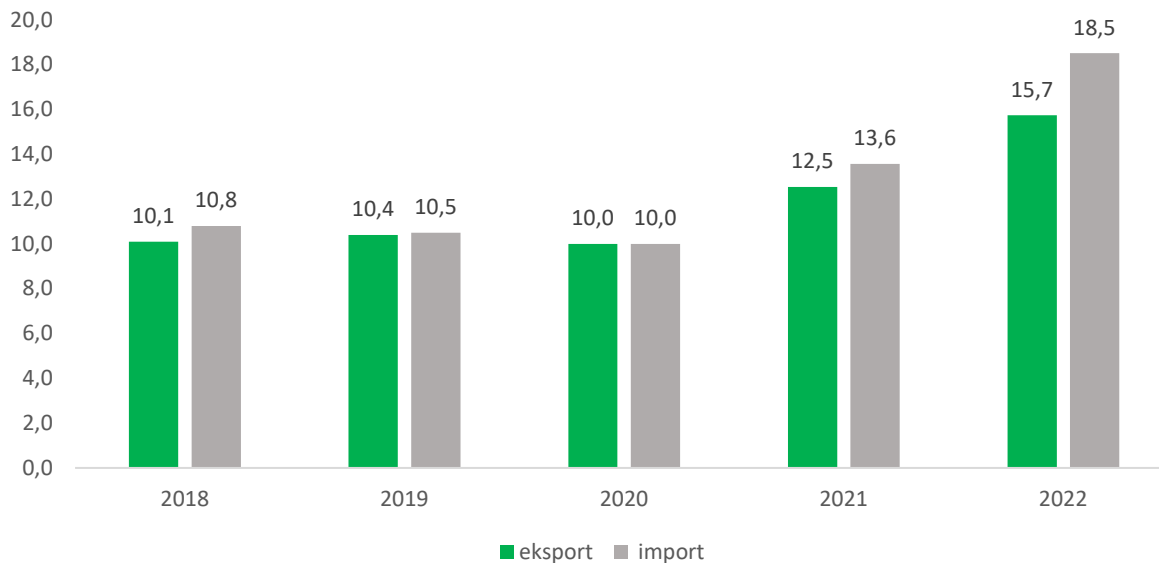
W przypadku eksportu rok 2020 zaznaczył się wyraźnym spadkiem dynamiki, z poziomu +6,7% w 2019 roku do +0,9% w 2020 roku. Następnym rokiem przyniósł znaczące odbicie – wartość eksportu wyniosła już 284,3 mld euro, tj. prawie 50 mld euro więcej, by w 2022 roku przekroczyć już 340 mld euro (+20,2%). W przypadku importu odnotowano jeszcze wyższą dynamikę (+26,8%), a jego wartość wyceniono na 357,3 mld euro. Saldo handlu zagranicznego dla Polski było ujemne. Był to pierwszy przypadek od 2018 roku. Import przewyższył eksport o 15,5 mld euro.

Wykres 1. Wartość eksportu i importu w Polsce w latach 2018–2022 (mld euro)

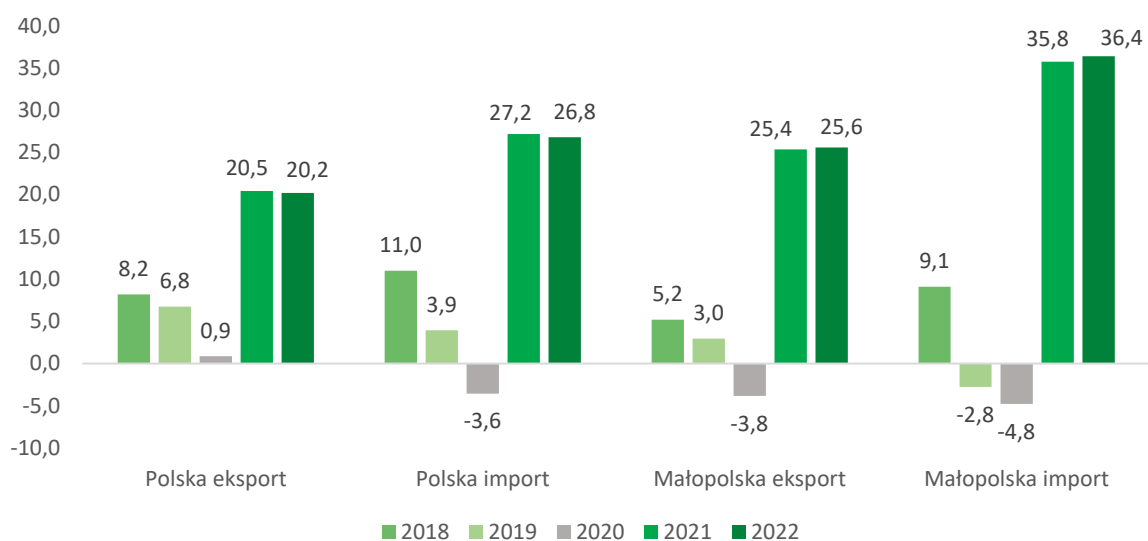


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

Małopolska po spadku w 2020 roku również odnotowała spory wzrost w 2021 roku. W porównaniu do średniej krajowej zmiany te były bardziej znaczące. **Wartość eksportu osiągnęła 15,7 mld euro, natomiast importu – 18,5 mld euro. Dało to roczny wzrost o odpowiednio 25,6% oraz 36,4%. Saldo handlu zagranicznego było ujemne i wyniosło -2,8 mld euro.** Kolejny rok z rzędu import przewyższył eksport. Różnica była najwyższą w ostatnich latach.

Wykres 2. Wartość eksportu i importu w Małopolsce w latach 2018–2022 (mld euro)

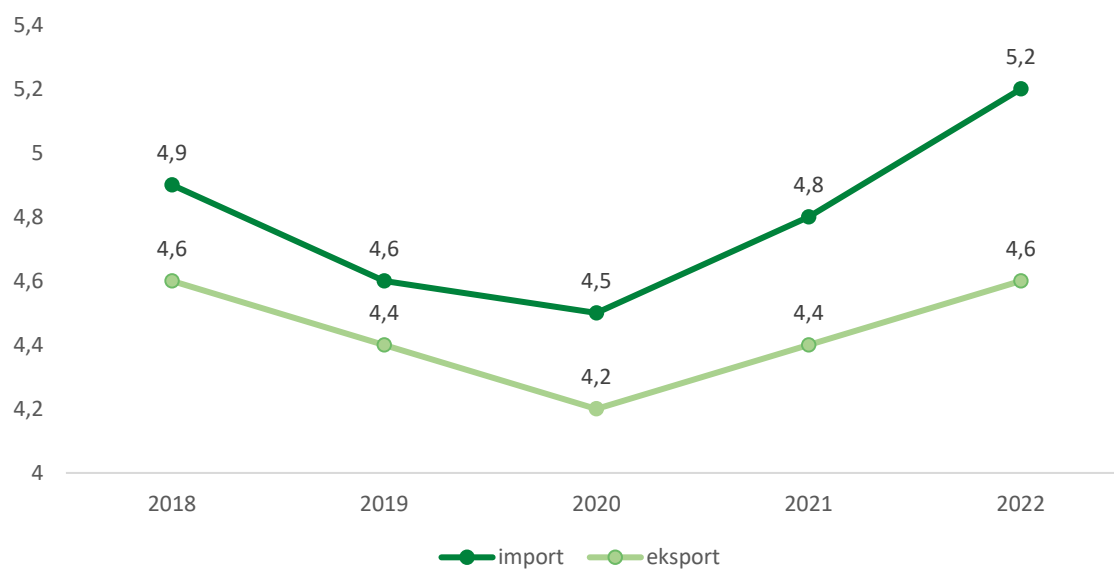
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

Wykres 3. Zmiany wartości eksportu w Polsce i Małopolsce w latach 2018-2022 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

Analizując wartość wskaźnika kontrybucji, czyli udziału województwa małopolskiego w generowaniu ogółu eksportu i importu dla kraju, należy zauważyć, że począwszy od 2021 roku tendencja jest zwyżkowa. Udział Małopolski w krajowym eksporcie wzrósł z 4,4% do 4,6% w 2022 roku. W przypadku importu przyrost wyniósł +0,4 p.p. (wzrost z 4,8% w 2021 roku do 5,2% w 2022 roku). Należy również zwrócić uwagę na rosnącą dynamikę towarów i usług zaliczanych do kategorii „niesklasyfikowane”, a więc takich, których nie można jednoznacznie przypisać do poszczególnego województwa. Oznacza to mniejszy udział poszczególnych regionów. W przypadku nieuwzględnienia kategorii „niesklasyfikowane” wskaźnik kontrybucji eksportu Małopolski wyniósłby 6,2%.

Wykres 4. Udział Małopolski w eksporcie i imporcie krajowym w latach 2018–2022 (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

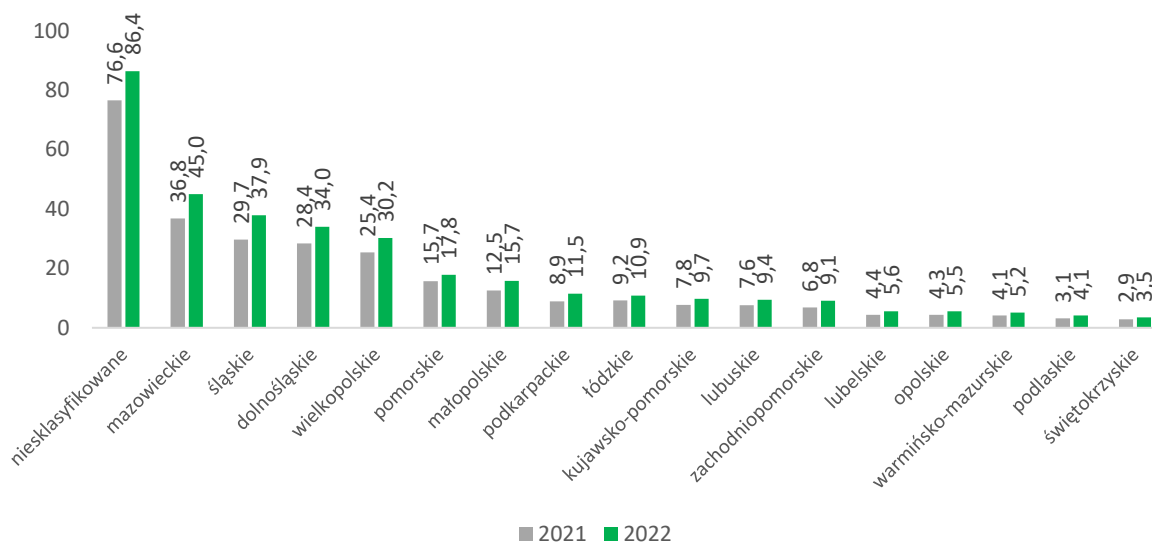
2. EKSPORT – ANALIZA REGIONALNA

2.1. Wartość eksportu w polskich województwach

Liderami pod względem wartości eksportu wśród województw pozostały regiony: mazowiecki (45 mld euro) i śląski (38 mld euro). Województwo mazowieckie osiągnęło również największy roczny przyrost eksportu – niespełna +10 mld euro. Poziom 20 mld euro za rok 2022 przekroczył ponadto region dolnośląski oraz wielkopolski. Eksport pozostałych województw był już znacznie niższy. Naj słabiej wypadły województwa: świętokrzyskie i podlaskie. Były to jedyne województwa, dla których wartość eksportu wyniosła poniżej 5 mld euro. W każdym z województw odnotowano zwiększenie wartości eksportu względem 2021 roku. Wzrosła również wartość kategorii „niesklasyfikowane”, której poziom wyniósł ponad 86 mld euro – prawie 10 mld euro więcej niż rok wcześniej.

Małopolska pod względem wielkości eksportu ponownie uplasowała się na 6. miejscu wśród regionów.

Wykres 5. Wartość eksportu w województwach w latach 2021–2022 (mld euro)

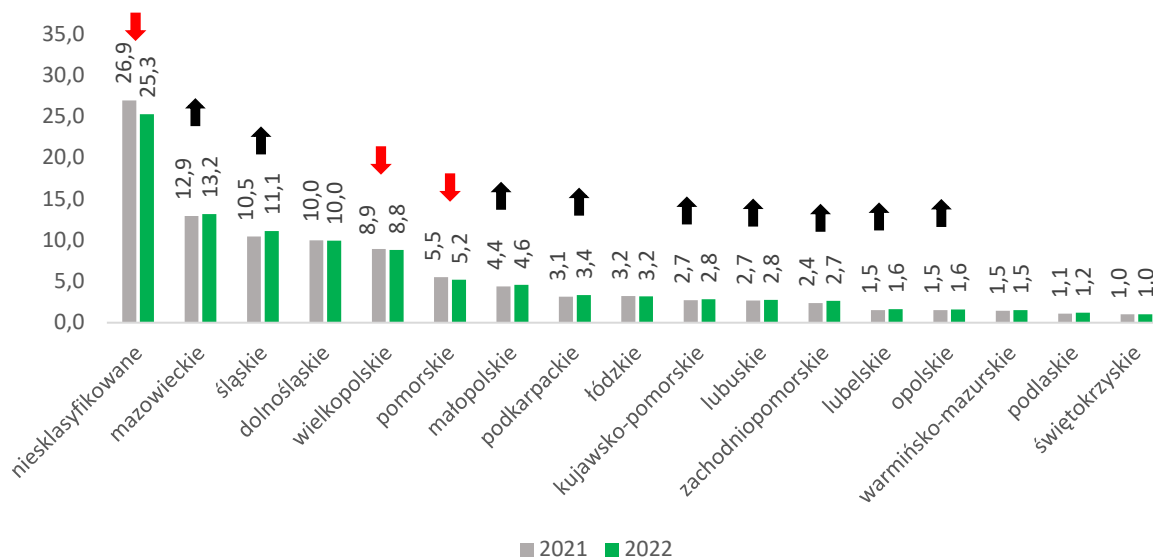


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

2.2. Wskaźnik kontrybucji województw

Województwo mazowieckie i śląskie stanowią niemal 1/4 krajowego eksportu. **Małopolska, generując 4,6% krajowego eksportu, zajęła 6. miejsce wśród regionów.**

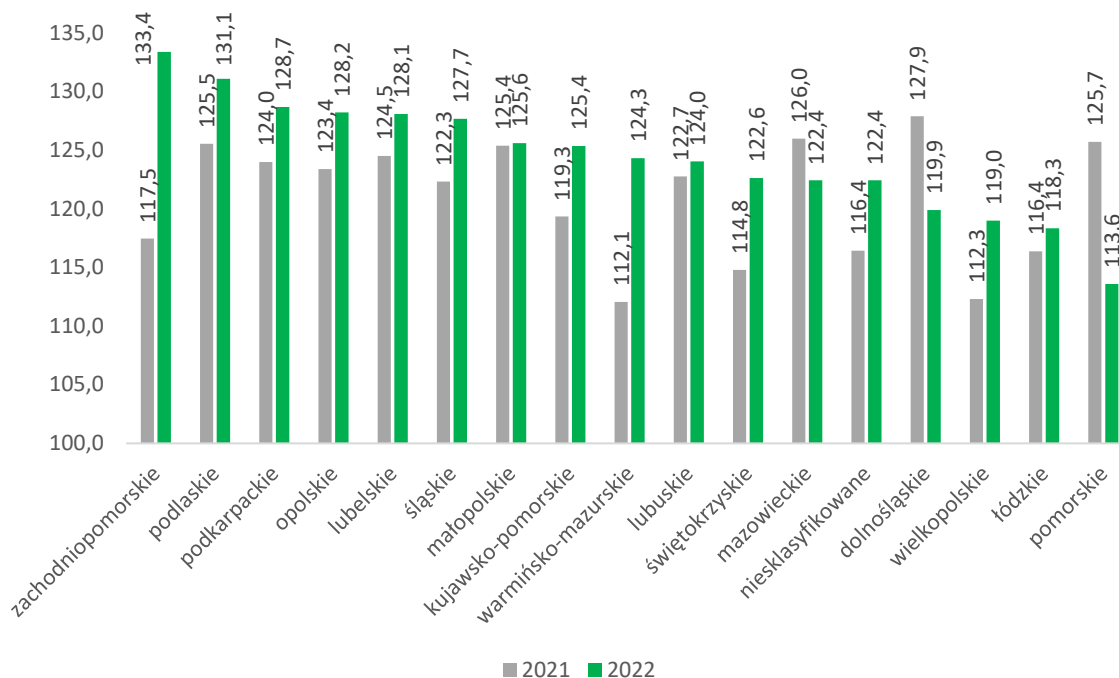
W aż 9 województwach (w tym w Małopolsce) odnotowano wzrost udziału, głównie kosztem kategorii „niesklasyfikowane”. Największy przyrost odnotowano na Górnym Śląsku, gdzie wskaźnik zwiększył się o 0,6 p.p. Tylko w 2 województwach był spadek: pomorskim i wielkopolskim. Natomiast w przypadku 5 województw wskaźnik był zbliżony do ubiegłorocznego.

Wykres 6. Udział województw w generowaniu krajowego eksportu w latach 2021–2022 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

2.3. Dynamika eksportu w województwach

Podobnie jak w 2021 roku, wszystkie województwa odnotowały dodatnią dynamikę rok do roku. Najkorzystniejsze wskaźniki występowały w zachodniopomorskim i podlaskim, gdzie wzrost eksportu wyniósł ponad +30%. Małopolska spadła z 5. na 7. miejsce w zestawieniu regionów.

Wykres 7. Dynamika wartości eksportu województw w latach 2021–2022 (%)

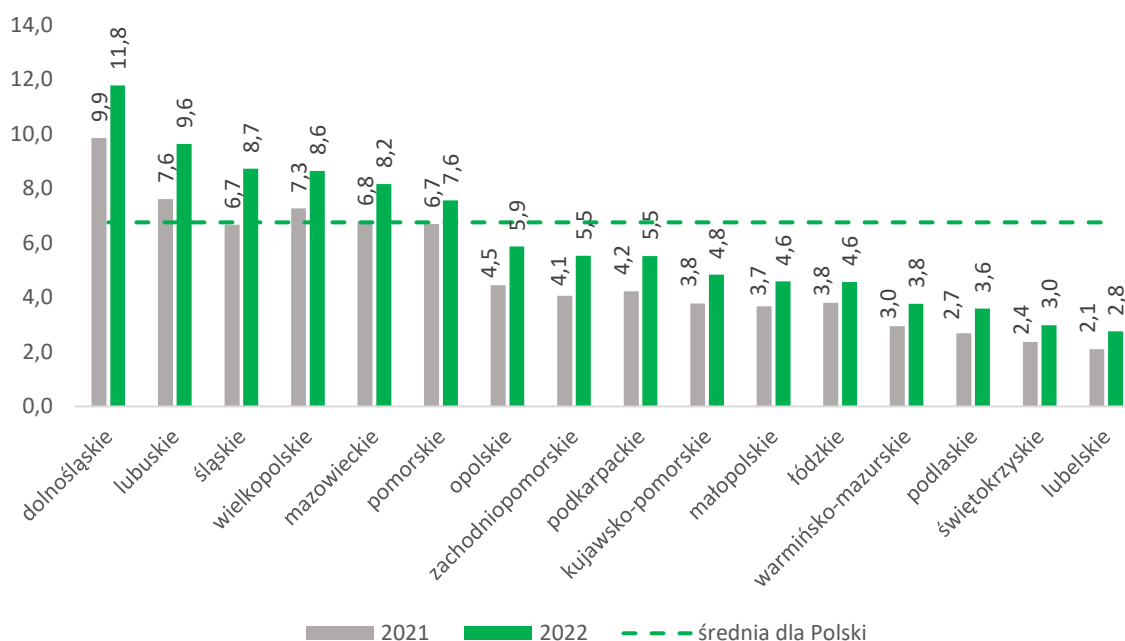
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

2.4. Wartość eksportu *per capita* w województwach

Województwa zachodniej części Polski niezmiennie dominują w zestawieniu wartości eksportu na mieszkańca (*per capita*). Najwyższą lokatę osiągnęło województwo dolnośląskie (11,8 tys. euro na jednego mieszkańca), a następnie lubuskie (9,6) i śląskie (8,7). Powyżej średniej dla Polski, która wyniosła 6,8 tys. euro, uplasowały się także województwa: wielkopolskie, mazowieckie i pomorskie.

Małopolska osiągnęła w tym zestawieniu 11. miejsce z wartością wskaźnika na poziomie 4,6 tys. euro na osobę (jedna lokata wyżej niż rok temu). Najniższe wartości odnotowały województwa: świętokrzyskie (3,0) i lubelskie (2,8).

Wykres 8. Wartość eksportu *per capita* w województwach w latach 2021–2022 (tys. euro)

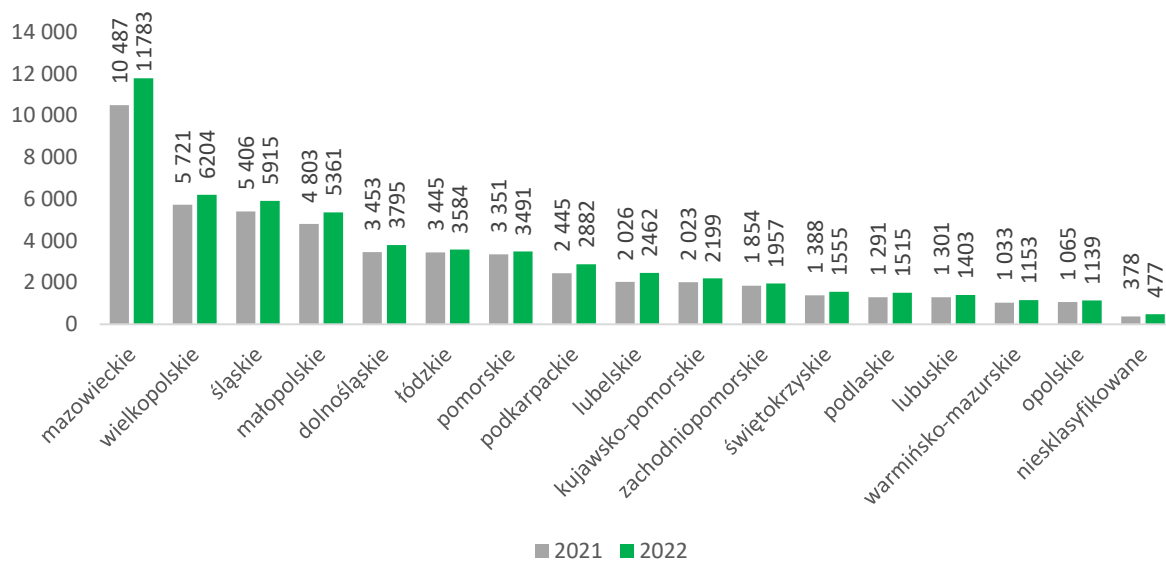


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

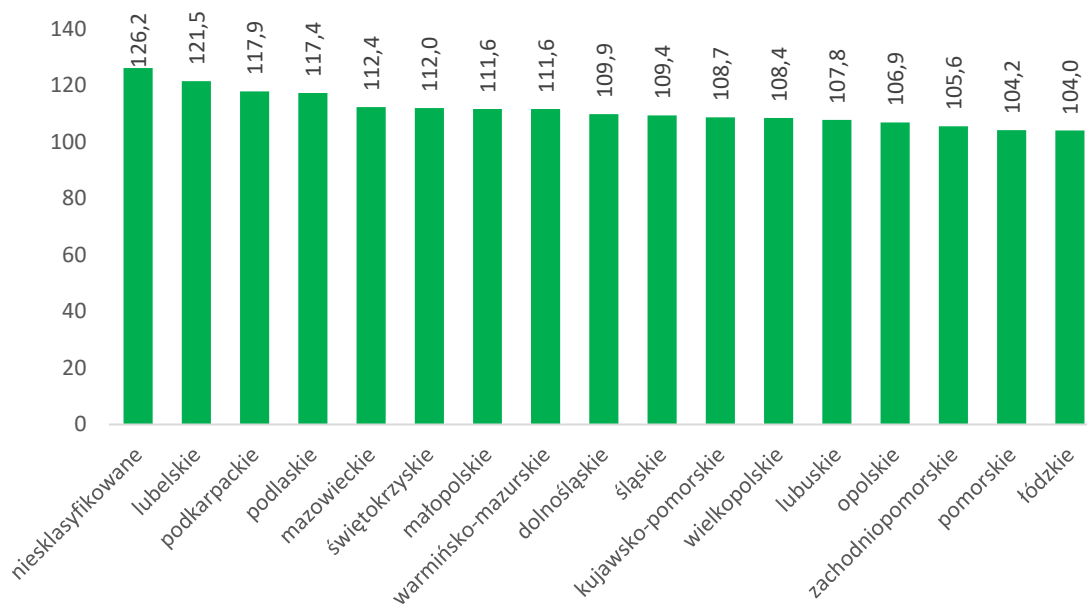
2.5. Liczba eksporterów w województwach

W 2022 roku na terenie Polski działalność eksportową prowadziło 56 875 podmiotów, co oznacza, że w stosunku do 2021 roku liczba eksporterów zwiększyła się o 5405. Każde spośród województw odznaczyło się dodatnią dynamiką względem roku poprzedniego. Największy przyrost bezwzględny odnotowano w mazowieckim (+1296), natomiast procentowo najkorzystniej wypadło lubelskie (+21,5%).

Małopolska z 5361 podmiotami zajęła 4. miejsce w zestawieniu, odnotowując przyrost na poziomie +11,6%.

Wykres 9. Liczba podmiotów eksportujących w województwach w latach 2021–2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

Wykres 10. Dynamika podmiotów eksportujących w województwach w latach 2021–2022 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

Wskaźnik koncentracji eksportu informuje o tym, jaka wartość eksportu przypada na jeden eksportujący podmiot. Regionem, który osiągnął najwyższy wskaźnik było województwo dolnośląskie. W 2022 roku na jeden podmiot przypadło tam prawie 9 mln euro. Wysoki wynik występuje także w województwie lubuskim – 6,7 mln euro, oraz śląskim – 6,4 mln euro. **Wskaźnik koncentracji eksportu dla Małopolski wyniósł 2,9 mln euro.** Wciąż jest to jeden z najniższych wyników w skali Polski (13. miejsce wśród województw), wynikający z dużej liczby eksporterów w regionie przy średniej wartości eksportu.

Tabela 1. Wartość wskaźnika koncentracji eksportu w poszczególnych województwach w 2022 roku

Województwo	Wskaźnik koncentracji eksportu
dolnośląskie	8 968 033,6
lubuskie	6 728 214,8
śląskie	6 415 494,1
pomorskie	5 112 517,9
wielkopolskie	4 868 243,1
opolskie	4 861 304,4
zachodniopomorskie	4 642 763,0
warmińsko-mazurskie	4 470 515,4
kujawsko-pomorskie	4 421 953,7
podkarpackie	3 986 016,4
mazowieckie	3 821 901,3
łódzkie	3 036 093,8
małopolskie	2 937 344,3
podlaskie	2 715 336,1
lubelskie	2 267 118,3
świętokrzyskie	2 262 902,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

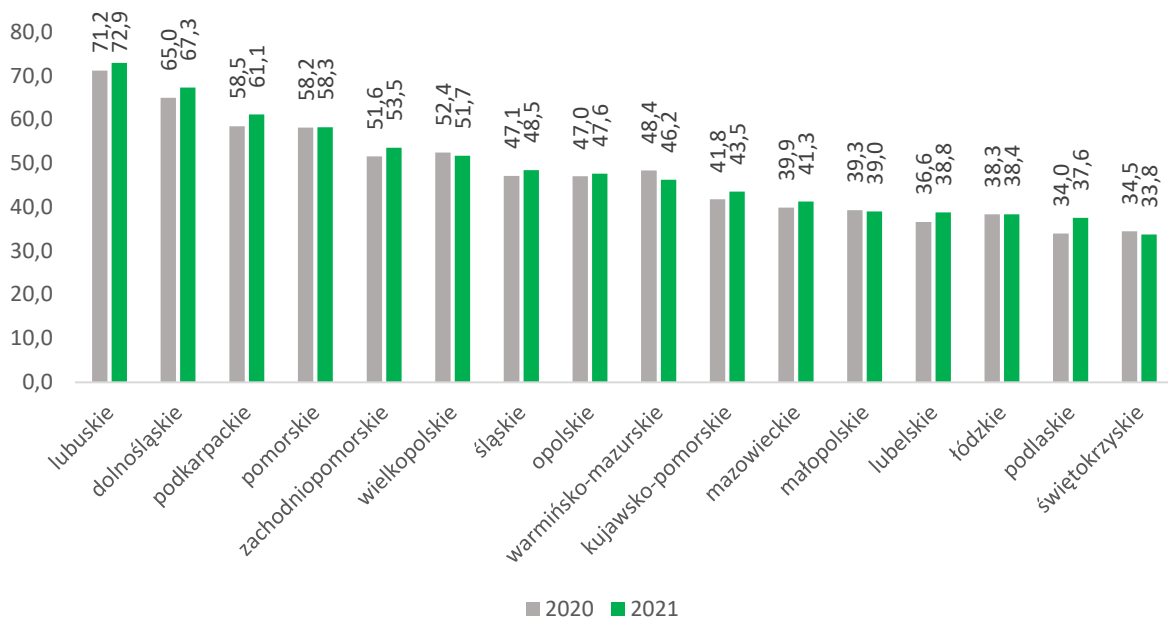
2.6. Udział eksportu w produkcji sprzedanej przemysłu

Wartość eksportu w relacji do wartości sprzedanej przemysłu pokazuje stopień otwartości gospodarek na współpracę i wymianę handlową z zagranicą. W 2021 roku¹ najlepiej wypadły województwa lubuskie i dolnośląskie z wynikami na poziomie 72,9% oraz 67,3%. Największy rokroczny wzrost uzyskało podlaskie (+3,6 p.p.). W skali regionalnej dominowały województwa Polski zachodniej. We wschodniej części kraju wyróżniło się Podkarpacie.

Ponad 50-procentowy udział eksportu w produkcji sprzedanej przemysłu występuje także w województwach: podkarpackim (61,1%), pomorskim (58,3%), zachodniopomorskim (53,5%) i wielkopolskim (51,7%). **Małopolska z udziałem na poziomie 39,0% plasuje się w drugiej części zestawienia.**

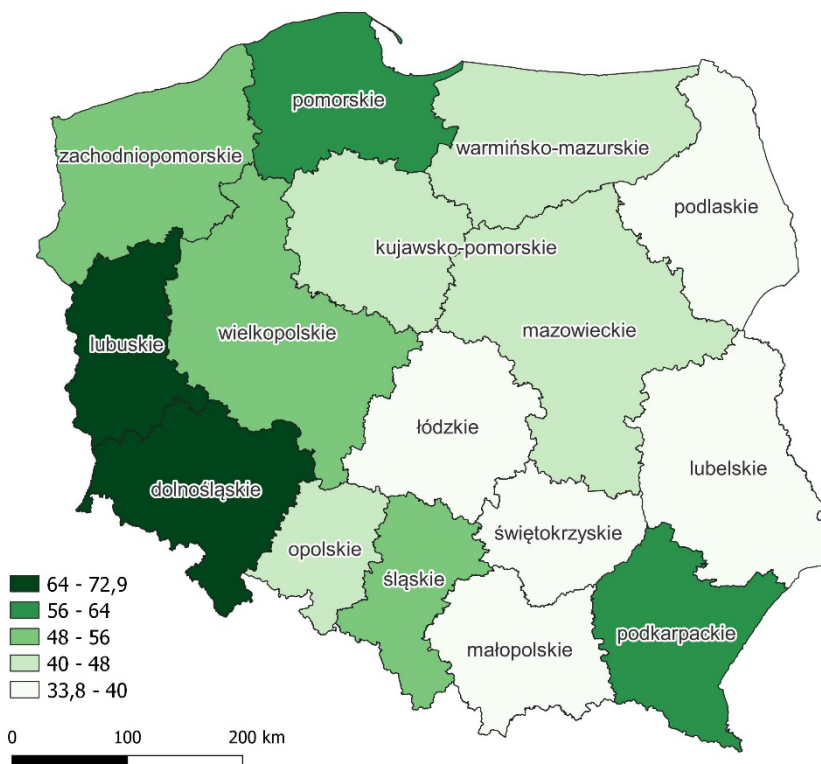
¹ Brak zestawienia w BDL GUS dla województw za 2022 rok (stan na październik 2023).

Wykres 11. Udział eksportu w produkcji sprzedanej przemysłu w latach 2020–2021 (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej oraz danych BDL GUS.

Mapa 1. Udział eksportu w produkcji sprzedanej przemysłu w 2021 roku (%)



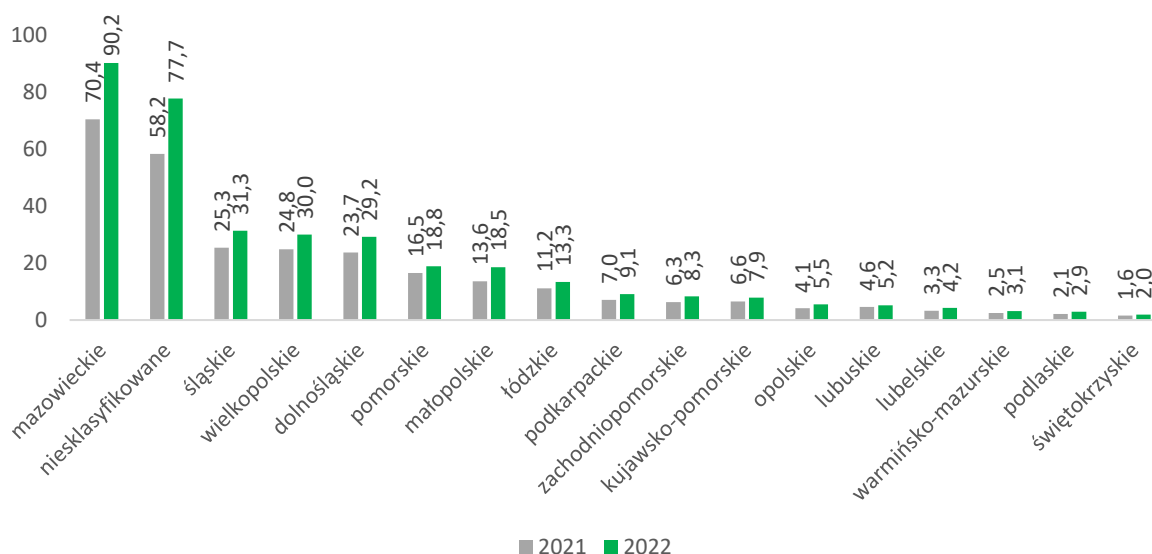
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej oraz danych BDL GUS.

3. IMPORT – ANALIZA REGIONALNA

3.1. Wartość importu w polskich województwach

Małopolska sprowadziła towary o łącznej wartości 18,5 mld euro, co oznacza wzrost o prawie 5 mld euro w stosunku do 2021 roku. W zestawieniu regionów pozwoliło to ponownie zająć województwu 6. miejsce. Niezmiennie zdecydowanym liderem pozostaje województwo mazowieckie z wartością importu na poziomie 90 mld euro. Na kolejnych miejscach uplasowały się województwa: śląskie (31,3 mld euro), wielkopolskie (30,0 mld euro) oraz dolnośląskie (29,2 mld euro). Każde z województw odnotowało wzrost importu względem roku poprzedniego.

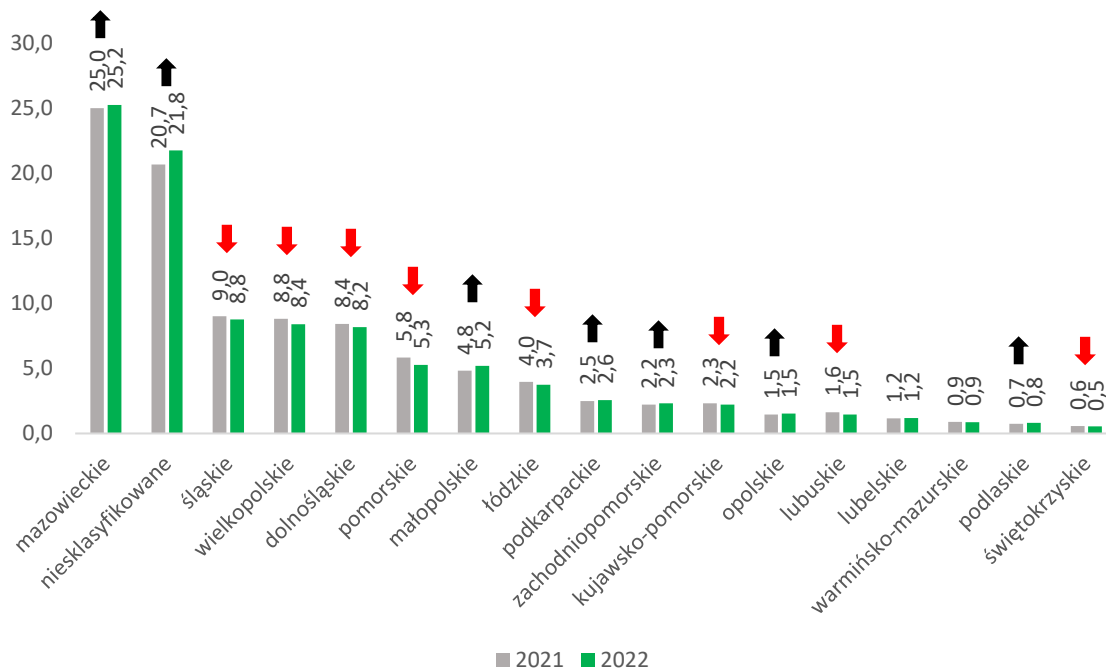
Wykres 12. Wartość importu województw w latach 2021–2022 (mld euro)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

3.2. Wskaźnik kontrybucji

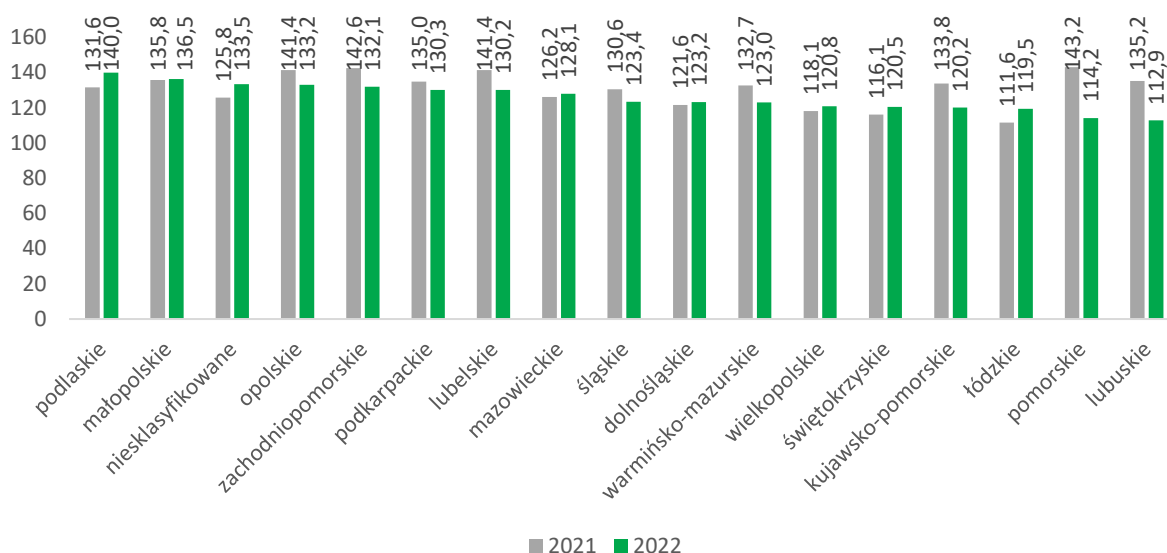
Mazowsze pozostaje zdecydowanym liderem. Udział importu stanowi 1/4 wartości krajowej. Roczne wahania wskaźników poszczególnych województw były niewielkie. **Małopolska była jednym z 6 województw, które odnotowały przyrost, jednocześnie osiągając najwyższy zysk rokroczny (+0,4 p.p.). Uzyskała wskaźnik kontrybucji na poziomie 5,2%, zajmując 6. miejsce wśród regionów.** Trzy województwa zanotowały udział w krajowym imporcie wynoszący poniżej 1%. Są to: warmińsko-mazurskie, podlaskie i świętokrzyskie.

Wykres 13. Udział importu poszczególnych województw w imporcie kraju ogółem w latach 2021–2022 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

3.3. Dynamika importu

Rok 2022 odznaczył się dodatnią dynamiką w przypadku wszystkich województw. Największą wartość wskaźnika zanotowały województwa podlaskie i małopolskie, które odnotowały przyrost na poziomie +40% i +36,5%.

Wykres 14. Dynamika importu w województwach w latach 2021–2022 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

3.4. Wartość importu *per capita*

Wartość importu w przeliczeniu na liczbę mieszkańców wyniosła 7,4 tys. euro na osobę i wzrosła średnio o 1,5 tys. euro względem roku poprzedniego.

Liderem regionalnym niezmiennie pozostaje województwo mazowieckie, odnotowując wzrost z 13,0 tys. euro do 16,4 tys. euro na osobę. W każdym województwie wielkość importu zwiększyła się. Wciąż tylko 4 regiony przekroczyły średnią krajową. Poza mazowieckim są to województwa: dolnośląskie wielkopolskie oraz pomorskie. **Małopolska w tym zestawieniu przesunęła się o jedną pozycję na 8. miejsce, odnotowując wzrost wskaźnika z 4,0 do 5,4 tys. euro.**

Wykres 15. Wartość importu *per capita* w województwach w latach 2021–2022 (tys. euro)

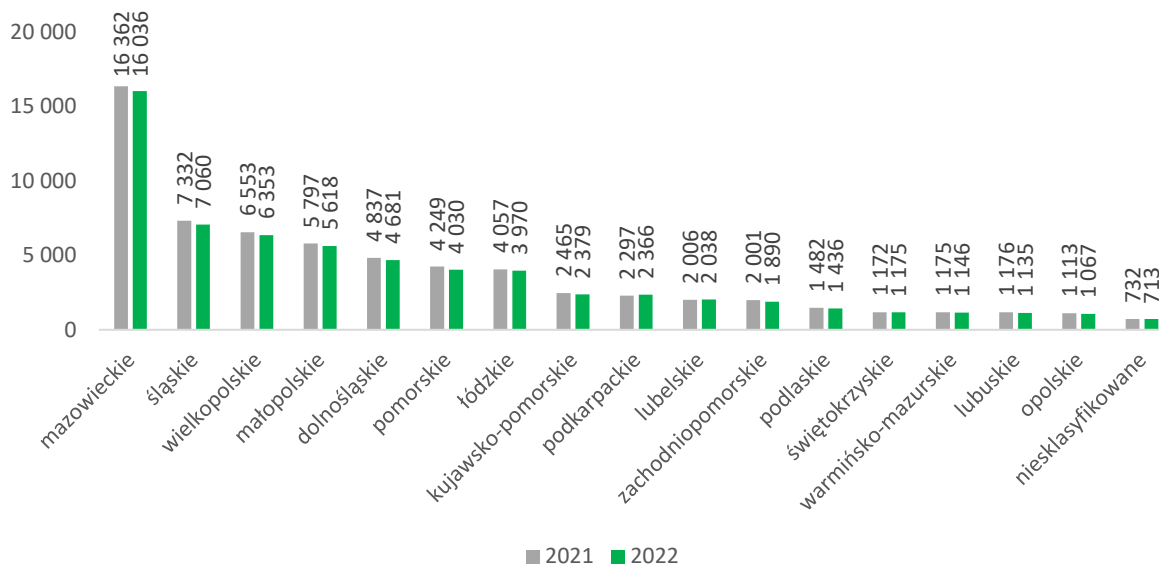


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

3.5. Liczba importerów

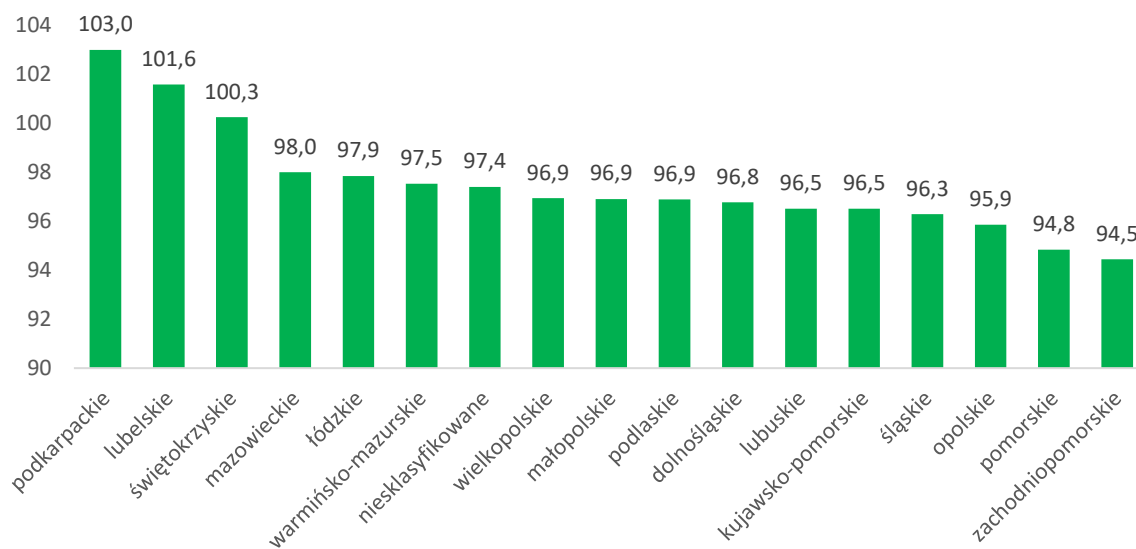
W 2022 roku w Polsce działało 63 093 importerów, co oznacza roczny spadek o 2,6%. Liderem w zestawieniu województw pozostaje województwo mazowieckie. Zaledwie 3 regiony odnotowały przyrost: podkarpackie, lubelskie i świętokrzyskie. **W 2022 roku w Małopolsce funkcjonowało 5618 importerów, co oznacza spadek o 3,1%. Wartość importu na jedno przedsiębiorstwo w Małopolsce zwiększyła się z 2,3 mln euro do ok. 3,3 mln euro.**

Wykres 16. Liczba podmiotów importujących w polskich województwach w latach 2021–2022



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

Wykres 17. Dynamika liczby firm importujących w województwach w latach 2021–2022



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

4. STRUKTURA TOWAROWA EKSPORTU

4.1. Podział według PKD

Dla polskiego eksportu największe znaczenie według struktury PKD ma sekcja C – *przetwórstwo przemysłowe* (56% krajowego eksportu) oraz sekcja G – *handel hurtowy i detaliczny* (14% udziału). W skali kraju znaczenie ma także sekcja B – *Górnictwo i wydobywanie*, której udział stanowi około 2%.

Małopolski eksport, podobnie jak w przypadku Polski, zdominowany jest przez dwie sekcje: C i G, które odpowiadają łącznie za 90% regionalnego eksportu (sekcja C stanowi 69%, a sekcja G 21%). Branże, których udziały wynoszą 1% i więcej to także sekcja E – 2% oraz M – 5%. Największy bezwzględny wzrost wartości eksportu wystąpił w sekcji C i wyniósł 2019 mln euro (+23%). Z kolei największy wzrost udziału odnotowała sekcja R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją. Jedyną sekcją, która zaliczyła spadek była sekcja N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca.

Tabela 2. Wartość eksportu według PKD w latach 2021–2022 (mln euro)

Sekcje PKD	Polska		Małopolska		Wi* 2021	Wi* 2022
	2021	2022	2021	2022		
A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	730,7	1064,8	13,3	27,0	0,4	0,5
B. Górnictwo i wydobywanie	5861,0	7134,6	7,8	17,1	0,0	0,1
C. Przetwórstwo przemysłowe	157 402,0	190 241,9	8856,1	10 875,0	1,3	1,2
E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1748,5	2025,7	265,8	346,8	3,4	3,7
F. Budownictwo	664,6	898,0	40,6	65,7	1,4	1,6
G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	35 534,3	47 205,0	2432,6	3298,9	1,6	1,5
H. Transport i gospodarka magazynowa	1393,3	2060,8	44,5	61,1	0,7	0,6
J. Informacja i komunikacja	353,1	485,5	73,6	83,2	4,7	3,7
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	193,2	129,9	9,9	12,1	1,2	2,0
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1923,9	2221,1	640,8	806,3	7,6	7,9
N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	876,3	923,9	116,6	94,0	3,0	2,2
R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	31,8	53,4	9,4	26,4	6,7	10,7
Inne (D,I,P,Q,S,K,O,U, niesklasyfikowane)	77 215,8	87 310,8	28,0	33,5	brak	brak

*Wskaźnik intensywności²

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

² Wskaźnik intensywności lub inaczej wskaźnik ujawnionej przewagi komparatywnej obrazuje, jaki jest udział danej branży w eksporcie regionu, w stosunku do udziału w eksporcie kraju. Wskaźnik przyjmujący wartość powyżej 1 oznacza, że udział województwa w eksporcie dla danej branży jest większy niż udział w eksporcie kraju ogółem. Za: K. Gawlikowska-Hueckel, S. Umiński, *Handel zagraniczny Małopolski. Metodologia badań oraz analiza obrotów w latach 2000–2004*, s. 21.

4.2. Podział według nomenklatury scalonej




Analizując eksport według klasyfikacji nomenklatury scalonej CN można stwierdzić, że sekcja *maszyny i urządzenia, sprzęt elektryczny i elektrotechniczny* pozostaje najważniejszą kategorią eksportową zarówno dla Polski, jak i województwa małopolskiego. Odpowiada za około 1/4 całkowitej wartości eksportu kraju. W przypadku Małopolski stanowi ona nieco mniejszy odsetek (23,1%). Spory udział w skali krajowej stanowią także sekcje „sprzęt transportowy” (10,8%) oraz „metale nieszlachetne i wyroby” (10,1%).

W eksporcie Małopolski wymienione sekcje odgrywają jeszcze większą rolę, stanowiąc odpowiednio 11,8% i 17,1%. Oprócz nich ponad 10% wartości eksportu województwa małopolskiego osiągnęła także sekcja „tworzywa sztuczne i wyroby” (12,2%).

Największy przyrost w latach 2021–2022 odnotowała sekcja „broń i amunicja” (+737,4%), co z pewnością ma związek z wybuchem wojny za wschodnią granicą w lutym 2022 roku. W przypadku Małopolski odnotowano spadek eksportu w tej sekcji, podobnie jak w większości województw. Gwałtowny wzrost w skali ogólnopolskiej związany jest ze zwiększeniem produkcji/eksportem broni w województwie mazowieckim (Radom) oraz podkarpackim (Stalowa Wola), które w 2022 roku odpowiadały za ponad 90% krajowego eksportu (w 2021 roku było to 29%). Z kolei w Małopolsce spadł eksport w Tarnowie, stanowiącym główny ośrodek produkcji broni w regionie.




Województwo małopolskie odnotowało największy przyrost w sekcji „tłuszcze i oleje” (+885,8%). Dalsze pozycje zajęły „materiały oraz wyroby włókiennicze” (+82,5%) oraz „zwierzęta żywe oraz produkty pochodzenia zwierzęcego” (+59,5%).

W Polsce każda z sekcji odnotowała wzrost względem 2021 roku. Największy przyrost dotyczył następujących sekcji³:




-  **broń i amunicja (+737,4%)**
-  **produkty mineralne (+113,5%)**
-  **tłuszcze i oleje (+94,8%)**

³ W zestawieniu nie zostały ujęte produkty należące do kategorii „nieokreślone”, które zanotowały przyrost o 236%.

Z kolei dla Małopolski można wyróżnić następujące towary⁴:

-  **tłuszcze i oleje (+885,8%)**
-  **materiały i wyroby włókiennicze (+82,5%)**
-  **zwierzęta żywe; produkty pochodzenia zwierzęcego (+59,5%)**

Towary, które odnotowały spadek w Małopolsce:

-  **broń i amunicja (-57,9%)**
-  **dzieła sztuki i przedmioty kolekcjonerskie (-15,7%)**
-  **perły naturalne, kamienie i metale szlachetne (-13,8%)**

⁴ W zestawieniu nie zostały ujęte produkty należące do kategorii „nieokreślone”, które zanotowały przyrost o 591%.

Tabela 3. Wartość eksportu towarów w latach 2021–2022 według klasyfikacji CN (mln euro)

Nazwa sekcji produktu	Polska			Małopolska		
	2021	2022	% udziału dla 2022	2021	2022	% udziału dla 2022
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego	10 235,9	14 061,2	4,1	329,9	526,1	3,3
Produkty pochodzenia roślinnego	6250,6	8277,5	2,4	157,9	186,9	1,2
Tłuszcze i oleje	796,3	1551,5	0,5	11,5	113,5	0,7
Przetwory spożywcze	19 658,2	23 365,0	6,8	880,5	1041,7	6,6
Produkty mineralne	6272,0	13 388,8	3,9	269,3	372,5	2,4
Produkty przemysłu chemicznego	21 053,9	25 655,0	7,5	588,9	722,6	4,6
Tworzywa sztuczne i wyroby	19 915,2	23 201,7	6,8	1662,1	1916,7	12,2
Skóry i wyroby	1160,3	1213,0	0,4	52,9	64,5	0,4
Drewno i wyroby z drewna	5906,0	7270,0	2,1	335,1	444,3	2,8
Ścier drzewny, papier, tektura i wyroby	7751,3	9205,4	2,7	284,4	393,4	2,5
Materiały i wyroby włókiennicze	12 812,7	14 549,4	4,3	174,0	317,7	2,0
Obuwie, nakrycia głowy i inne	2909,6	3184,6	0,9	174,2	238,0	1,5
Wyroby z kamienia, ceramika, szkło	5328,0	6285,4	1,8	285,7	354,7	2,3
Perły, kamienie szlachetne, metale szlachetne i wyroby	1889,6	1907,6	0,6	144,5	124,6	0,8
Metale nieszlachetne i wyroby	29 240,6	34 639,1	10,1	2045,0	2691,4	17,1
Maszyny i urządzenia, sprzęt elektryczny i elektrotechniczny	74 981,2	87 320,8	25,6	2950,7	3641,2	23,1
Sprzęt transportowy	32 147,8	37 059,7	10,8	1550,5	1864,3	11,8
Przyrządy i aparaty optyczne, fotograficzne, pomiarowo-kontrolne	5998,5	6778,0	2,0	125,9	157,5	1,0
Broń i amunicja	108,7	910,5	0,3	27,6	11,6	0,1
Różne produkty przemysłowe (m.in. meble, zabawki)	19 519,0	20 880,6	6,1	485,6	556,3	3,5
Dzieła sztuki, przedmioty kolekcjonerskie, antyki	28,7	38 189,9	0,0	1,6	1,3	0,0
nieokreślona	301,2	1012,1	0,3	0,9	6,0	0,0

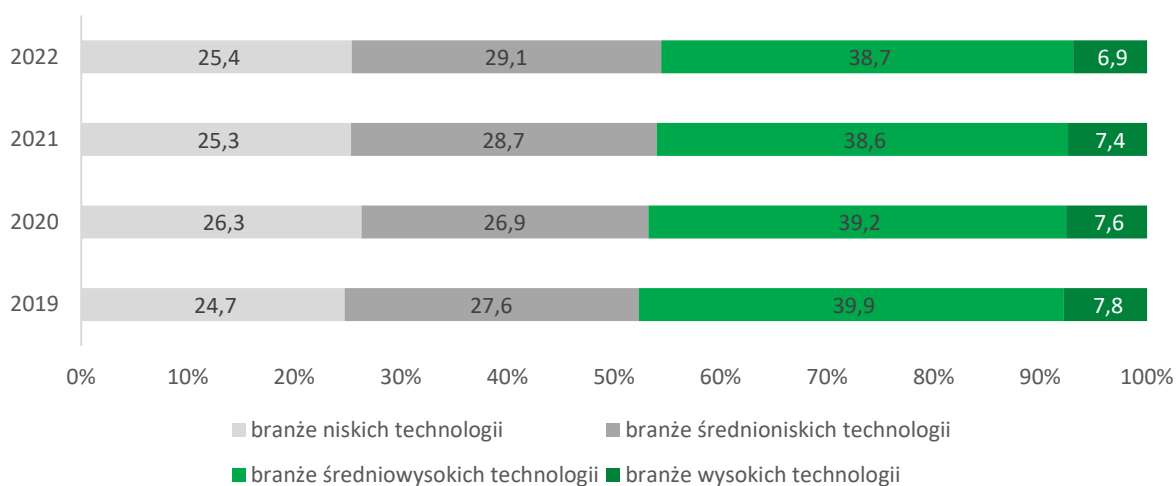
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

4.3. Poziom zaawansowania technologicznego eksportu

W ramach przetwórstwa przemysłowego (sekcja C) można wyróżnić branże niskich, średnioniskich, średniowysokich oraz wysokich technologii⁵. Największą grupę produktów eksportowych polskiego przemysłu stanowią te należące do branż średniowysokich technologii – 38,7%. W porównaniu do 2021 roku zmalała wielkość eksportu mieszczącego się w kategorii branży wysokich technologii (spadek o 0,5 p.p.).

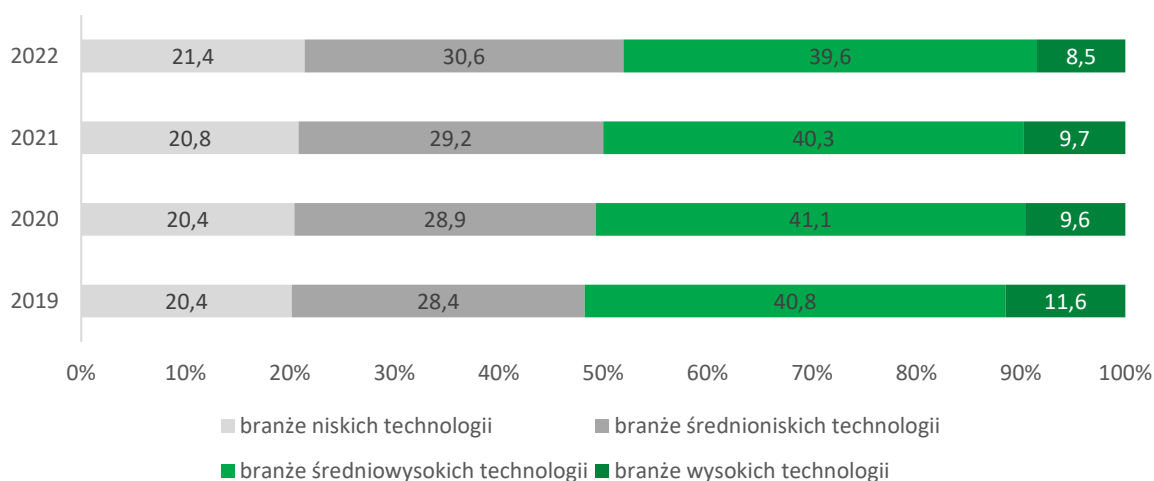
W Małopolsce zaobserwowano wzrost branż średnioniskich technologii o 1,4 p.p. Niestety spadł udział branż średniowysokich i wysokich technologii. Małopolska wciąż odznacza się eksportem przemysłu przetwórczego o wyższym stopniu zaawansowania niż w przypadku średniej krajowej.

Wykres 18. Struktura eksportu przemysłu przetwórczego (sekcja C) ze względu na stopień zaawansowania technicznego branży dla Polski w latach 2019–2022 (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

Wykres 19. Struktura eksportu przemysłu przetwórczego (sekcja C) ze względu na stopień zaawansowania technicznego branży dla Małopolski w latach 2019–2022 (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

⁵ Pełna klasyfikacja dostępna na stronie Eurostatu: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:High-tech_classification_of_manufacturing_industries, dostęp: 03.11.2023 oraz w aneksie raportu.

5. STRUKTURA TOWAROWA IMPORTU

5.1. Podział według PKD

Podobnie jak w przypadku eksportu, również w imporcie sekcje C – „przetwórstwo przemysłowe” oraz G – „handel hurtowy i detaliczny” niezmiennie pozostają liderami. Dotyczy to zarówno Polski, jak i Małopolski. Stanowią one łącznie 3/4 importu z Polski oraz ponad 90% importu z Małopolski. Warto zaznaczyć, że import krajowy nieprzypisany do żadnej sekcji PKD stanowi ponad 20%. Poza wymienionymi sekcjami C i G, w strukturze importu do Polski żadna z sekcji nie przekroczyła 1%. Dla województwa małopolskiego poza dominującymi sekcjami G i C znaczenie ma także sekcja J – „informacja i komunikacja” z udziałem 0,8%.

Tabela 4. Wartość importu według PKD w latach 2021–2022 (mln euro)

Sekcja PKD	Polska		Małopolska	
	2021	2022	2021	2022
A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	337,7	412,5	9,2	17,1
B. Górnictwo i wydobywanie	683,2	793,1	2,4	3,3
C. Przetwórstwo przemysłowe	118 182,7	147 340,9	6585,8	8087,3
E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	766,4	887,8	111,0	119,8
F. Budownictwo	1228,8	1332,0	79,2	111,3
G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	94 397,7	117 091,0	6023,5	9008,8
H. Transport i gospodarka magazynowa	1539,5	2491,0	53,0	51,6
I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	55,2	87,2	4,1	6,6
J. Informacja i komunikacja	901,7	1268,9	113,8	150,6
K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	814,1	1074,4	0,6	2,9
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	162,7	114,7	6,4	32,3
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1439,9	2700,8	523,0	795,1
N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	894,1	1025,9	43,1	89,5
R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	44,6	56,2	1,4	10,3
Inne (D,P,Q,S,K,O,U, niesklasyfikowane)	61 091,7	81 784,8	18,8	46,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

5.2. Podział według nomenklatury scalonej

Za wyjątkiem sekcji „dzieła sztuki i przedmioty kolekcjonerskie” każda z sekcji nomenklatury scalonej CN odnotowała wzrost importu. Największy przyrost dotyczył sekcji „broń i amunicja” (+405,0%), „produkty mineralne” (+93,4%) oraz „tłuszcze i oleje” (+69,2%).

Najważniejszą sekcją w skali kraju pozostają niezmiennie „maszyny i urządzenia, sprzęt elektryczny i elektrotechniczny”, której wartość wyniosła 23,4% całego importu. Wśród innych gałęzi polskiego przemysłu, których udział wyniósł w okolicy 10% znajdują się: „produkty mineralne” (10,6%), „metale nieszlachetne i wyroby” (10,6%) oraz „produkty przemysłu chemicznego” (10,1%).





W Małopolsce, podobnie jak w kraju, dominuje sekcja „maszyny i urządzenia, sprzęt elektryczny i elektrotechniczny” (20,4%). Na dalszych pozycjach znalazły się „metale nieszlachetne i wyroby” (17,7%) oraz „produkty mineralne” (16,4%). Największą dynamiką odznaczyły się sekcje: „dzieła sztuki i przedmioty kolekcjonerskie” (+424,7%), „produkty mineralne” (+187,5%) oraz „tłuszcze i oleje” (+148,9%). Jedynymi sekcjami, które odnotowały spadek są: „perły, kamienie szlachetne, metale szlachetne i wyroby” (-11,2%) oraz „różne produkty przemysłowe; m.in. meble, zabawki” (-9,5%).

Tabela 5. Wartość importu towarów w latach 2021–2022 według klasyfikacji CN (mln euro)






Nazwa sekcji produktu	Polska			Małopolska		
	2021	2022	% udziału dla 2022	2021	2022	% udziału dla 2022
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego	5828,6	7525,2	2,1	300,5	414,3	2,2
Produkty pochodzenia roślinnego	6102,6	8292,0	2,3	534,8	659,9	3,6
Tłuszcze i oleje	1561,2	2641,2	0,7	86,1	214,3	1,2
Przetwory spożywcze	10 446,9	12 700,8	3,6	535,4	752,0	4,1
Produkty mineralne	19 670,7	38 044,3	10,6	1058,4	3043,0	16,4
Produkty przemysłu chemicznego	28 174,9	36 044,0	10,1	1024,7	1184,5	6,4
Tworzywa sztuczne i wyroby	21 590,6	24 025,6	6,7	1070,2	1123,4	6,1
Skóry i wyroby	1260,1	1434,0	0,4	46,6	52,4	0,3
Drewno i wyroby z drewna	2488,5	2822,3	0,8	147,3	183,6	1,0
Ścier drzewny, papier, tektura i wyroby	6682,4	8239,8	2,3	305,6	479,1	2,6
Materiały i wyroby włókiennicze	15 583,8	19 052,1	5,3	438,1	562,5	3,0
Obuwie, nakrycia głowy i inne	3630,5	4363,4	1,2	218,2	267,6	1,4
Wyroby z kamienia, ceramika, szkło	3259,9	3749,6	1,0	149,2	148,8	0,8
Perły, kamienie szlachetne, metale szlachetne i wyroby	2129,4	2515,0	0,7	100,9	89,6	0,5
Metale nieszlachetne i wyroby	31 772,1	37 713,8	10,6	2321,5	3282,6	17,7
Maszyny i urządzenia, sprzęt elektryczny i elektrotechniczny	72 425,1	83 458,2	23,4	3226,3	3775,2	20,4
Sprzęt transportowy	26 381,8	30 798,0	8,6	1432,2	1682,4	9,1
Przyrządy i aparaty optyczne, fotograficzne, pomiarowo-kontrolne	6584,0	6999,2	2,0	248,5	297,0	1,6
Broń i amunicja	261,0	1318,2	0,4	12,6	13,2	0,1
Różne produkty przemysłowe (m.in. meble, zabawki)	9299,5	9509,2	2,7	316,1	286,0	1,5
Dzieła sztuki, przedmioty kolekcjonerskie, antyki	88,1	78,2	0,0	1,9	10,0	0,1
nieokreślona	6555,8	15 975,2	4,5	0,0	2,5	0,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

Podsumowując, w Polsce największe procentowe roczne wzrosty oraz spadki wartości importu zanotowano w następujących sekcjach⁶:

-  **broń i amunicja (+405,0%)**
-  **produkty mineralne (+93,4%)**
-  **tłuszcze i oleje (+69,2%)**
-  **dzieła sztuki i przedmioty kolekcjonerskie (-11,3%)**

Z kolei dla Małopolski można wyróżnić⁷:

-  **dzieła sztuki i przedmioty kolekcjonerskie (+424,7%)**
-  **produkty mineralne (+187,5%)**
-  **tłuszcze i oleje (+148,9%)**
-  **perły, kamienie szlachetne, metale szlachetne i wyroby (-11,2%)**
-  **różne produkty przemysłowe (m.in. meble, zabawki; -9,5%)**

⁶ W zestawieniu nie zostały ujęte produkty należące do kategorii „nieokreślone”, które zanotowały dodatnią roczną dynamikę wartości eksportu na poziomie 143,7%.

⁷ W zestawieniu nie zostały ujęte produkty należące do kategorii „nieokreślone”.

6. KIERUNKI EKSPORTU

6.1. Wartość eksportu do najważniejszych partnerów handlowych

Niemcy od lat są najważniejszym kierunkiem eksportowym Polski. W 2022 roku wartość wysyłanych tam towarów wyniosła 94,7 mld euro, co stanowiło 27,7% krajowego eksportu (w 2021 roku było to 28,6%). Oprócz naszych zachodnich sąsiadów ważnymi partnerami w zakresie eksportu są: Czechy (22,5 mld euro), Francja (19,6 mld euro), Wielka Brytania (16,8 mld euro), Włochy (15,7 mld euro) oraz Niderlandy (15,6 mld euro). Ostatnim państwem, do którego eksport przekroczył 10 mld euro były Stany Zjednoczone (10,3 mld euro). Wszystkie wymienione kraje wyróżniły się dodatnią dynamiką. Najwyższą miały Czechy oraz Stany Zjednoczone (po +34,7%), najniższą natomiast Wielka Brytania (+17%).

Z zestawienia top 25 krajów jedynie Rosja (ponad -40%) oraz Chiny odnotowały spadek dynamiki (-3%). Zdecydowanie najwyższe wskaźniki zaznaczyły Ukraina (+54,9%) oraz Turcja (+45,8%). Jest to ściśle związane z wojną w Ukrainie, która wybuchła z początkiem 2022 roku, i nałożonymi na Rosję sankcjami.

Tabela 6. Wartość eksportu z Polski do 25 najważniejszych partnerów handlowych w latach 2021–2022 (mln euro)

Lp.	Kraj	2021	2022	Udział w 2022 (%)	Dynamika 2021/2022 (%)
1	Niemcy	81 389	94 742	27,7	116,4
2	Czechy	16 694	22 494	6,6	134,7
3	Francja	16 280	19 556	5,7	120,1
4	Wielka Brytania	14 356	16 799	4,9	117,0
5	Włochy	13 213	15 657	4,6	118,5
6	Niderlandy	12 255	15 645	4,6	127,7
7	Stany Zjednoczone	7626	10 270	3,0	134,7
8	Słowacja	7214	9846	2,9	136,5
9	Ukraina	6270	9712	2,8	154,9
10	Szwecja	7905	9179	2,7	116,1
11	Hiszpania	7226	8830	2,6	122,2
12	Węgry	7074	8735	2,6	123,5
13	Belgia	7009	8482	2,5	121,0
14	Austria	6410	7625	2,2	119,0
15	Rumunia	5877	7137	2,1	121,4
16	Litwa	4678	5957	1,7	127,4
17	Dania	4564	5696	1,7	124,8
18	Rosja	7998	4786	1,4	59,8
19	Turcja	2648	3860	1,1	145,8
20	Szwajcaria	2968	3725	1,1	125,5
21	Norwegia	2912	3393	1,0	116,5
22	Finlandia	2377	3067	0,9	129,1
23	Chiny	3062	2970	0,9	97,0
24	Łotwa	1774	2389	0,7	134,7
25	Meksyk	1587	2137	0,6	134,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

Również w przypadku województwa małopolskiego Niemcy pozostają zdecydowanie najważniejszym partnerem eksportowym. Eksport do tego kraju wyniósł 3,6 mld euro, co oznacza dynamikę na poziomie 122%. Podobnie jak w przypadku statystyk dotyczących całego kraju, w skali regionu za Niemcami znalazły się Czechy i Francja. Oba z eksportem na poziomie ponad 1 mld euro. Ważnym partnerem handlowym dla Małopolski jest również Słowacja (0,8 mld euro), która w zestawieniu krajowym znajduje się dopiero na 8. miejscu.

Wśród 25 czołowych krajów, do których Małopolska eksportuje produkty, wszystkie odnotowały dodatnią dynamikę. Najkorzystniej wypadły Indie (+62%), Stany Zjednoczone (+56%) oraz Hiszpania (+55%).

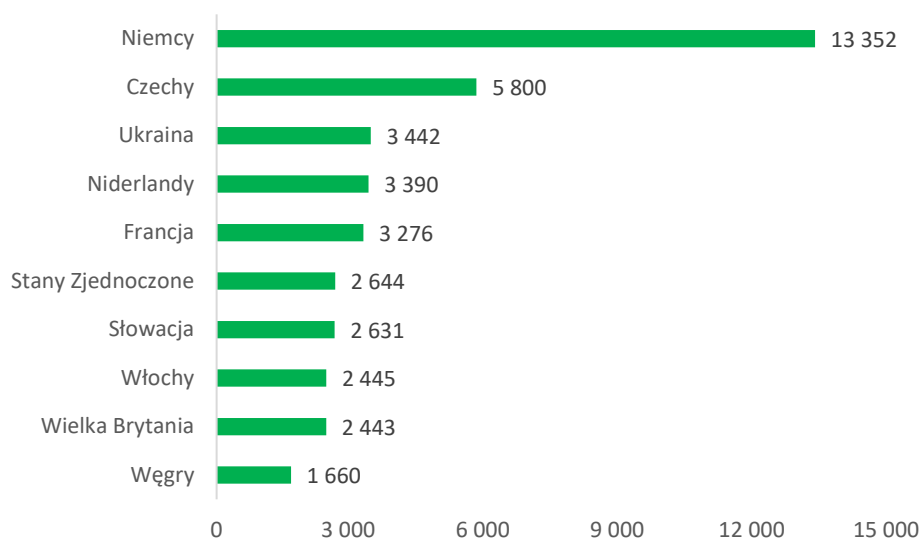
Tabela 7. Wartość eksportu z Małopolski do 25 najważniejszych partnerów handlowych w latach 2021–2022 (mln euro)

Lp.	Kraj	2021	2022	Udział w 2022 (%)	Dynamika 2021/2022 (%)
1	Niemcy	2925	3566	22,6	121,9
2	Czechy	1065	1305	8,3	122,5
3	Francja	935	1148	7,3	122,7
4	Włochy	618	808	5,1	130,8
5	Słowacja	633	798	5,1	126,2
6	Stany Zjednoczone	390	610	3,9	156,4
7	Niderlandy	458	609	3,9	133,0
8	Wielka Brytania	486	592	3,8	121,8
9	Austria	429	568	3,6	132,5
10	Ukraina	417	568	3,6	136,0
11	Rumunia	422	565	3,6	134,0
12	Węgry	406	491	3,1	121,1
13	Hiszpania	232	359	2,3	154,8
14	Belgia	294	336	2,1	114,2
15	Litwa	216	294	1,9	136,1
16	Szwecja	238	267	1,7	112,2
17	Dania	148	189	1,2	127,5
18	Finlandia	138	180	1,1	131,0
19	Łotwa	98	147	0,9	150,8
20	Szwajcaria	121	140	0,9	115,6
21	Indie	85	138	0,9	162,0
22	Słowenia	89	123	0,8	137,6
23	Chorwacja	99	118	0,8	119,0
24	Bułgaria	92	113	0,7	122,1
25	Norwegia	93	112	0,7	120,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

Największy wzrost w wartościach bezwzględnych krajowego eksportu odnotowano do Niemiec (ponad 13 mld euro), Czech (prawie 6 mld euro), Ukrainy, Holandii i Francji (ponad 3 mld euro).

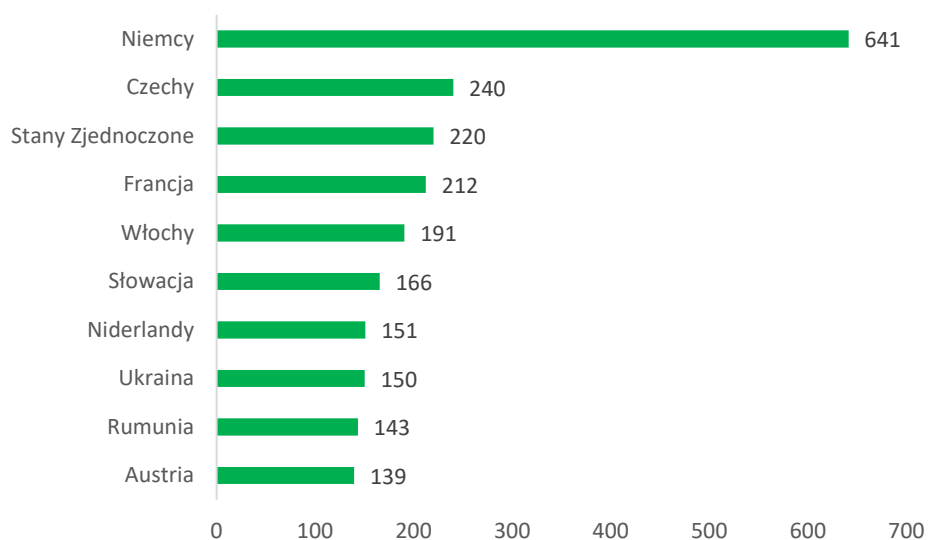
Wykres 20. Największe wzrosty wartości eksportu z Polski w latach 2021–2022 (mln euro)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

W skali regionu również największy wzrost dotyczył Niemiec (641 mln euro). Kolejne miejsca zajęły: Czechy, Stany Zjednoczone, które były jedynym krajem spoza Europy w zestawieniu, Francja oraz Włochy.

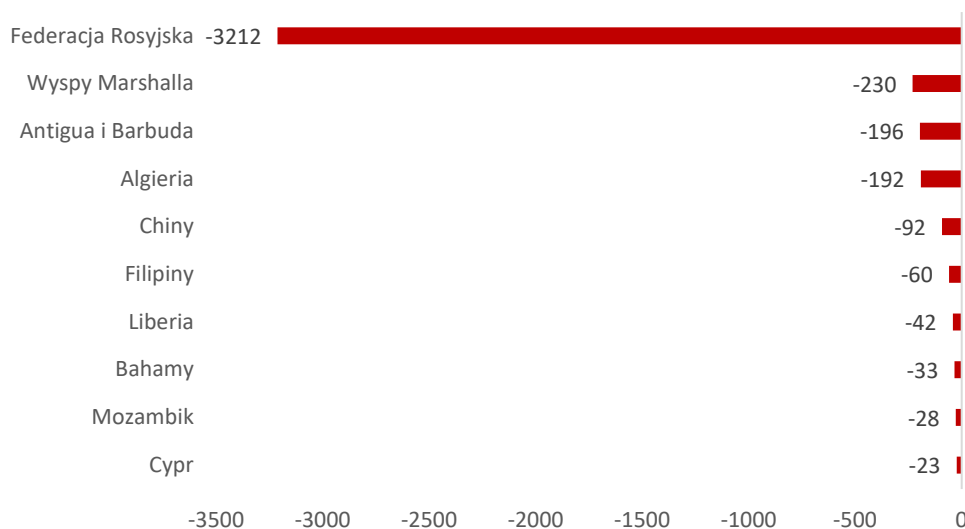
Wykres 21. Największe roczne wzrosty wartości eksportu z Małopolski w latach 2021–2022 (mln euro)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

W skali Polski zdecydowanie największy bezwzględny spadek wartości eksportu zanotowano do Rosji (-3,2 mld euro). Eksport był o 40% niższy niż w poprzednim roku. Pozostałe kraje odnotowały znacznie mniejszy spadek. Wśród istotnych partnerów handlowych znalazły się również Chiny, do których eksport spadł o 92 mln euro. Może być to spowodowane utrudnieniami w łańcuchu dostaw, gdyż część z nich wiedzie przez Białoruś, Rosję i Kazachstan, co przy obecnej sytuacji politycznej znacznie utrudnia handel międzynarodowy.

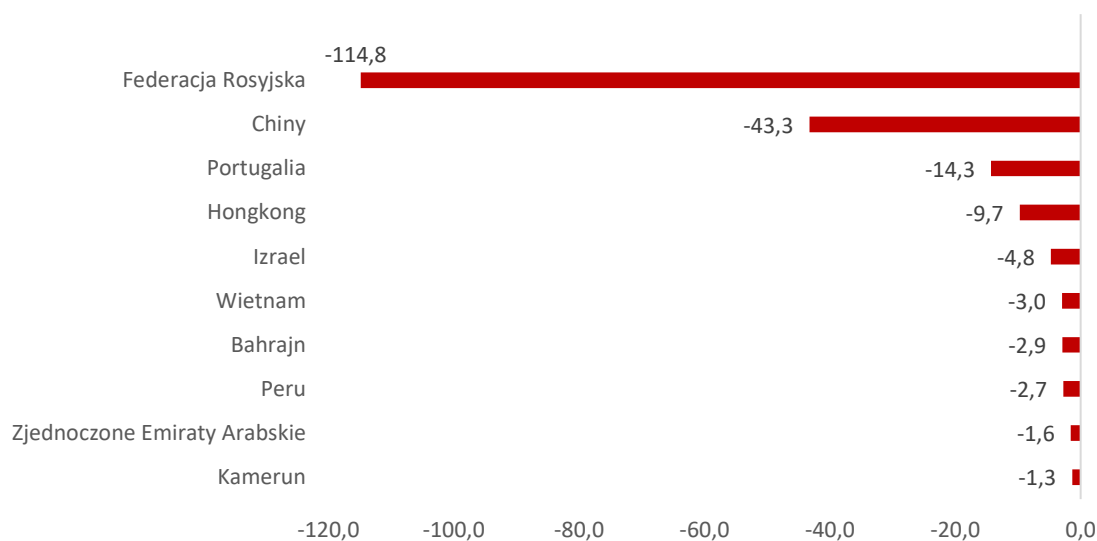
Wykres 22. Największe spadki wartości eksportu w Polsce w latach 2021–2022 (mln euro)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

Również w przypadku Małopolski zdecydowanie największy spadek eksportu był do Rosji (-115 mln euro). Na drugim miejscu znalazły się Chiny (-43 mln euro). Kolejne miejsca zajęły głównie kraje azjatyckie. Jedynym krajem z Europy z czołówki zestawienia, do którego spadł eksport była Portugalia (-14 mln euro).

Wykres 23. Największe spadki wartości eksportu w Małopolsce w latach 2021–2022 (mln euro)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

6.2. Rozkład terytorialny eksportu⁸

Aż 88% eksportu z Polski trafiło do innych krajów europejskich (około 300 mld euro). Zdecydowanie największymi odbiorcami są kraje Europy Zachodniej, gdzie powędrowała prawie połowa polskiego eksportu. W regionie najważniejszą pozycję zajmują Niemcy, które pozyskują około 2/3 wartości towarów wysyłanych do Europy Zachodniej – 94,7 mld euro. Istotnymi partnerami handlowymi w tej części Europy są również Francja (19,6 mld euro) i Niderlandy (15,6 mld euro). Drugim najważniejszym odbiorcą polskiego eksportu są kraje Europy Wschodniej, tj. byłego bloku wschodniego, z wyłączeniem krajów bałtyckich. Trafia tam 1/5 eksportu. Kluczowym partnerem są Czechy importujące z Polski towary o wartości 22,5 mld euro. O wiele mniejsze znaczenie mają pozostałe państwa. Na skutek wojny w Ukrainie i znacznego spadku eksportu do Rosji (-40%) na drugie miejsce wysunęła się Słowacja (9,8 mld euro). Dalej uplasowały się: Ukraina (9,7 mld euro), Węgry (8,7 mld euro) oraz Rumunia (7,1 mld euro). W Europie Północnej, do której trafia 15% eksportu, zdecydowanie najważniejszym partnerem jest Wielka Brytania (16,8 mld euro) a następnie Szwecja – ponad 9 mld euro. W przypadku Europy Południowej (10%) szczególnie istotne z punktu widzenia wymiany handlowej są Włochy, w przypadku których wartość eksportowanych towarów wyniosła ponad 15 mld euro. Warto wspomnieć również o Hiszpanii, do której eksport określono na 8,8 mld euro. Udział pozostałych państw z południa kontynentu był znacznie niższy.

Poza Europą głównym kierunkiem eksportu były: Azja, gdzie w 2022 roku wyeksportowano towary o wartości ponad 18 mld euro i Ameryka Północna (niespełna 15 mld euro). W Azji należy wyróżnić dwóch głównych odbiorców polskich towarów – Turcję (3,9 mld euro) oraz Chiny (ok. 3 mld euro). „Za oceanem” najważniejszą rolę odgrywają Stany Zjednoczone, gdzie trafiło 2/3 eksportu do Ameryki Północnej (ponad 10 mld euro). Pozostałe kontynenty są znacznie mniejszymi odbiorcami polskich towarów i usług. Niemniej jednak, do Afryki łącznie wyeksportowano towary za ponad 4 mld euro. Najważniejszymi dla Polski państwami na tym kontynencie są RPA, Maroko, Algieria oraz Egipt. Do żadnego z tych państw eksport nie przekroczył miliarda euro. Do Australii i Oceanii oraz Ameryki Północnej wyeksportowano towary rzędu 1,2–1,3 mld euro. Australia pozostaje zdecydowanym liderem wśród krajów Oceanii. Eksport w dalszym ciągu kształtuje się na poziomie niespełna 1 mld euro. W Ameryce Południowej najważniejszym partnerem pozostaje Brazylia. W skali przestrzennej znacząco spadł eksport do państw arabskich położonych na Bliskim Wschodzie i w Azji Środkowej.

Aż do 181 państw odnotowano dodatnią dynamikę eksportu z Polski w stosunku do roku poprzedniego, natomiast zaledwie do 55 krajów ujemną.

Podobnie jak w przypadku całego kraju, również eksport bezpośrednio z Małopolski do Europy stanowił 88%. Europa Zachodnia i tym razem okazała się kluczowym kierunkiem wymiany handlowej. Jednak jej udział był nieco niższy – 41% (głównie na rzecz Europy Wschodniej). Wśród krajów Europy Zachodniej najważniejszym partnerem są, tak jak w przypadku statystyk dotyczących eksportu z całej Polski, Niemcy. Spore znaczenie ma również Francja, która jest trzecim najważniejszym partnerem handlowym dla Małopolski. Spośród pozostałych państw szczególnie należy zwrócić uwagę na bliskich sąsiadów, tj. Czechy (2. miejsce w zestawieniu), Słowację (5. miejsce) oraz Ukrainę (10. miejsce). Poza Rosją, do

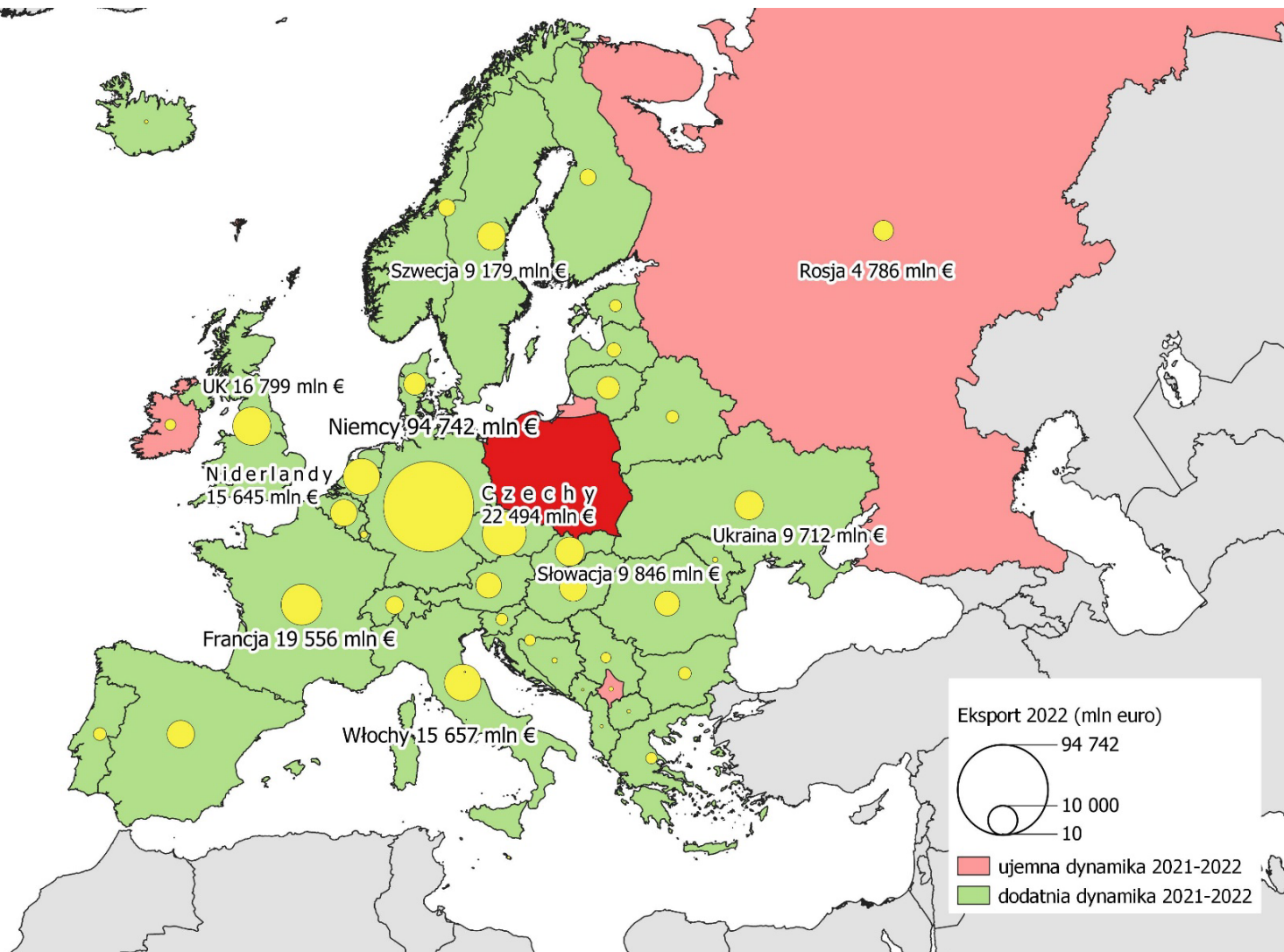
⁸ Odwołując się do kontynentów i regionów, posłużono się schematem podziału świata używanym przez ONZ. Nawiązując do niego, w przeprowadzonych obliczeniach dotyczących rozkładu terytorialnego eksportu Rosja została przypisana do Europy, a kraje tzw. Ameryki Centralnej do Ameryki Północnej. W przypadku regionów tzw. kraje bałtyckie zostały zaliczone do Europy Północnej. Schemat regionów świata ONZ dostępny jest na stronie: <https://unstats.un.org/unsd/methodology/m49/>.

której eksport drastycznie zmalał z powodu wojny w Ukrainie, drugim krajem o ujemnej dynamice rocznej była Portugalia.

Poza Europą eksport z Małopolski trafiał w głównej mierze do Ameryki Północnej i Azji. Ich udział stanowił około 5%, co oznaczało rząd wielkości na poziomie 700–800 mln euro. Największym pozaeuropejskim importerem są Stany Zjednoczone, gdzie w 2022 roku trafiły towary i usługi o wartości 610 mln euro (ponad 80% całkowitej wartości eksportu do Ameryki Północnej). To o aż 220 mln euro więcej niż w roku ubiegłym. W Azji rozkład wartości eksportu pomiędzy krajami jest bardziej równomierny. Największym odbiorcą przestały być Chiny. Nowym liderem zostały Indie, które pozyskały z Małopolski towary o wartości 138 mld euro. Na kolejnych miejscach znalazły się Turcja (109 mld euro) i wspomniane Chiny (90 mld euro). Oprócz nich ważnymi partnerami handlowymi były Japonia i Arabia Saudyjska. Pozostałe państwa nie przekroczyły wartości eksportu równej 50 mln euro. Udział Afryki i Ameryki Południowej był znikomy i stanowił po około 1%. Jeszcze mniejsze znaczenie odegrała Oceania. W Ameryce Południowej należy podkreślić rolę Brazylii, która otrzymuje 2/3 wartości eksportu do krajów Ameryki Południowej (86 mln euro). W Afryce liderem pozostaje Republika Południowej Afryki (48 mln euro).

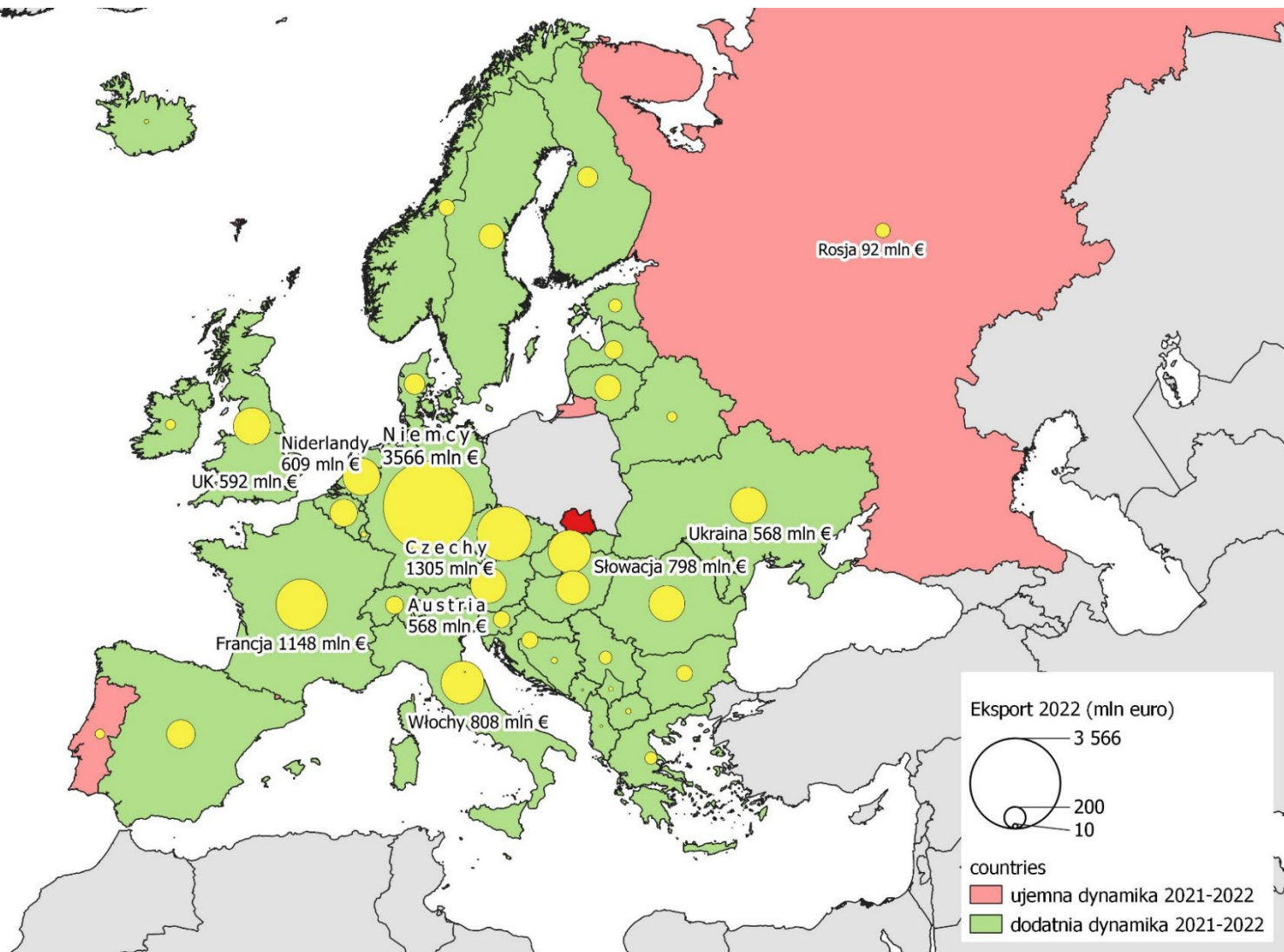
Dynamika eksportu z województwa małopolskiego była o wiele wyższa niż w roku poprzednim. Produkty eksportowano łącznie do 195 państw (o 1 więcej niż w roku ubiegłym). Wartość eksportu w 2022 roku zwiększyła się w 151 krajach, natomiast zmalała w 44. Głównym obszarem deficytowym, gdzie eksport spadł rok do roku jest „Daleki Wschód”, w tym takie kraje jak: Chiny, Tajlandia, Hongkong czy Wietnam.

Mapa 2. Wartość eksportu z Polski do krajów Europy w 2022 roku



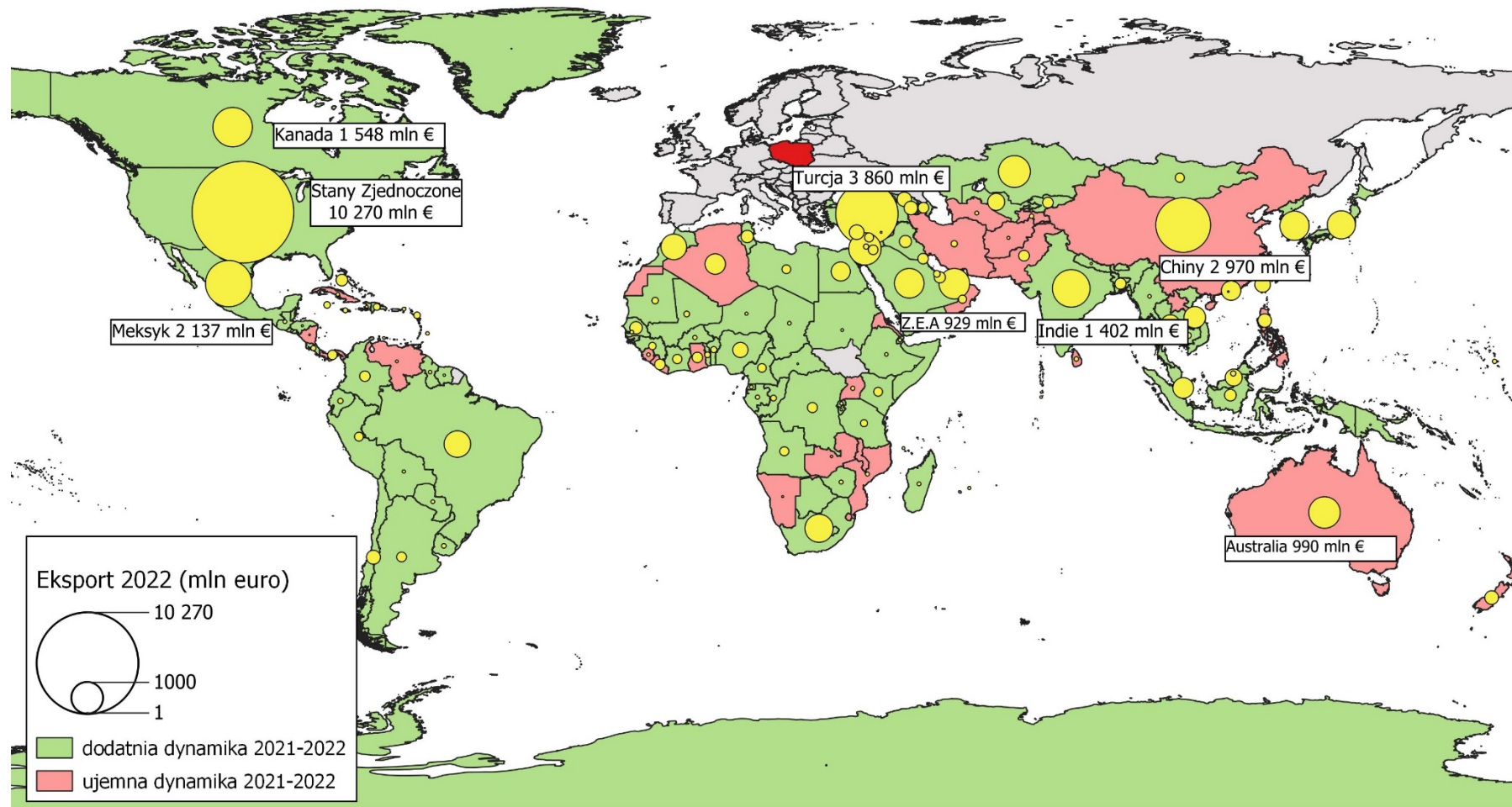
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

Mapa 3. Wartość eksportu z Małopolski do krajów Europy w 2022 roku



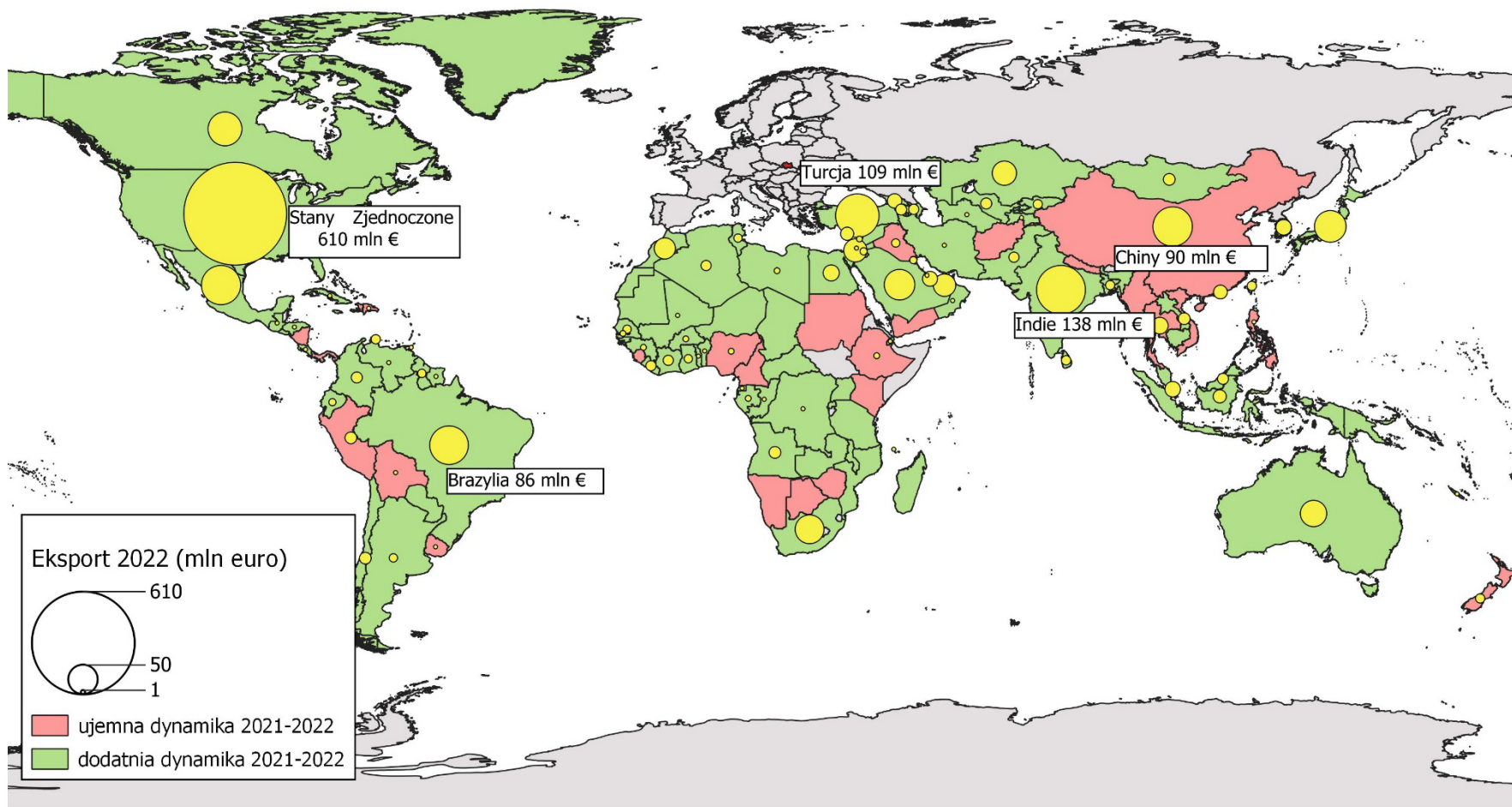
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

Mapa 4. Wartość eksportu z Polski do krajów pozaeuropejskich w 2022 roku



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

Mapa 5. Wartość eksportu z Małopolski do krajów pozaeuropejskich w 2022 roku



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

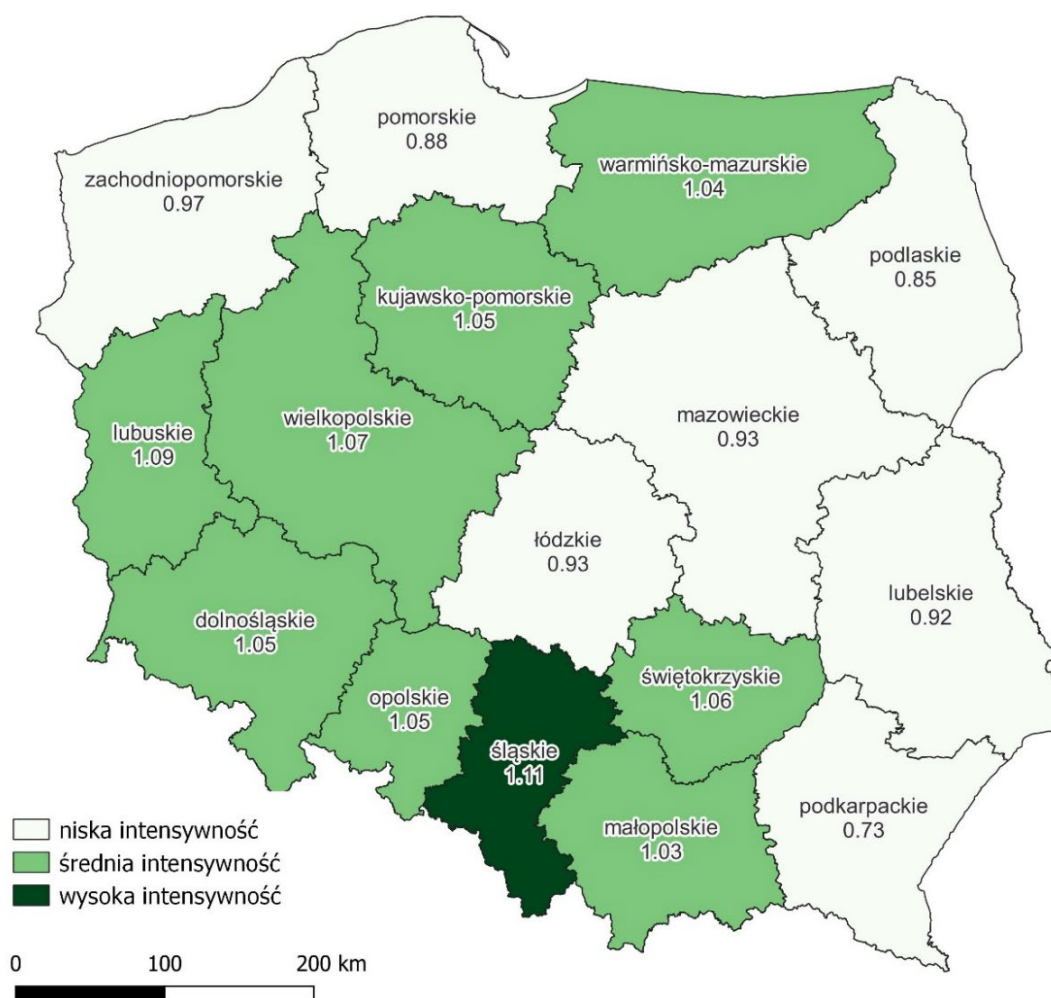
7. INTENSYWNOŚĆ POWIĄZAŃ HANDLOWYCH POLSKICH REGIONÓW

Poszczególne województwa cechuje odmienny charakter gospodarek oraz różna intensywność kontaktów handlowych. Aby zaprezentować to zjawisko, stosuje się wskaźnik intensywności, który jest liczony jako stosunek udziału województwa w eksporcie Polski ogółem do konkretnego partnera handlowego. Jeśli wskaźnik >1 , oznacza to, że eksport danego regionu przewyższa średnią dla kraju. Wyróżniono 3 przedziały intensywności powiązań: niską: 0.00–0.99, średnią: 1.00–1.10 oraz wysoką >1.10 .

7.1. Unia Europejska – UE-26

Europa, w tym przede wszystkim Unia Europejska, jest zdecydowanie najważniejszym obszarem docelowym krajowego eksportu. Wymiana z krajami Unii stanowi podstawową formę handlu dla każdego z regionów, stąd dość niewielkie zróżnicowanie obliczonego wskaźnika. Najsilniejsze relacje z państwami Unii posiadają województwa Polski zachodniej: śląskie, lubuskie oraz wielkopolskie. Najniższy poziom odnotowano w województwie podkarpackim. Małopolska uplasowała się w połowie stawki.

Mapa 6. Intensywność powiązań handlowych w eksporcie do Unii Europejskiej (UE-26) w 2022 roku

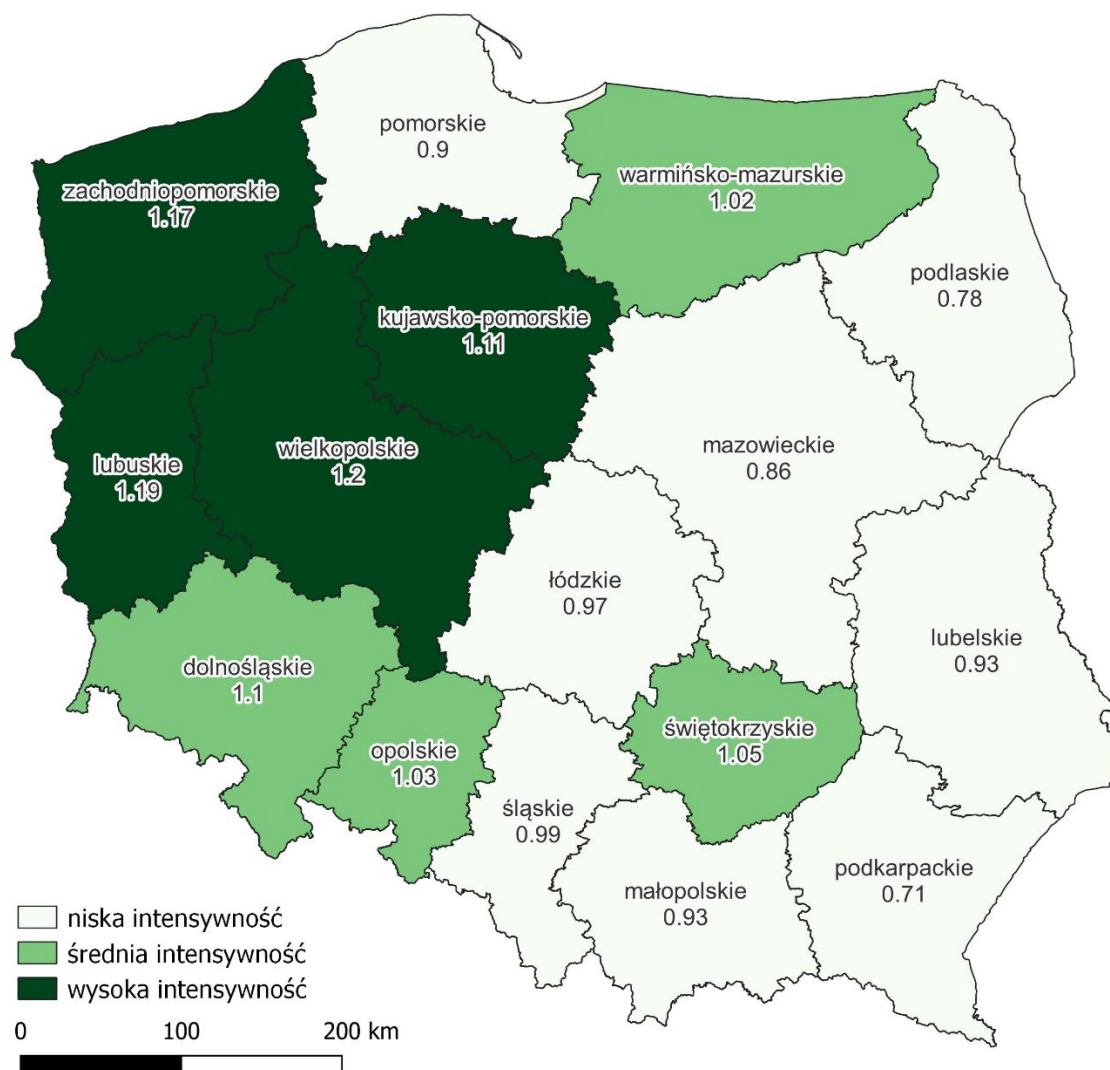


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

7.2. Kraje „starej” Unii Europejskiej – UE-14⁹

Wymiana handlowa z krajami tzw. „starej Unii” w pewnym stopniu przypomina wymianę ze wszystkimi krajami Unii (UE-26). Dużo silniej zaznacza się udział województw położonych w zachodniej części kraju. Najślabsze powiązania miały natomiast: podkarpackie, podlaskie oraz pomorskie. Również Małopolska znalazła się w gronie województw o niskiej intensywności powiązań.

Mapa 7. Intensywność powiązań handlowych w eksporcie do krajów „starej” Unii (UE-14) w 2022 roku



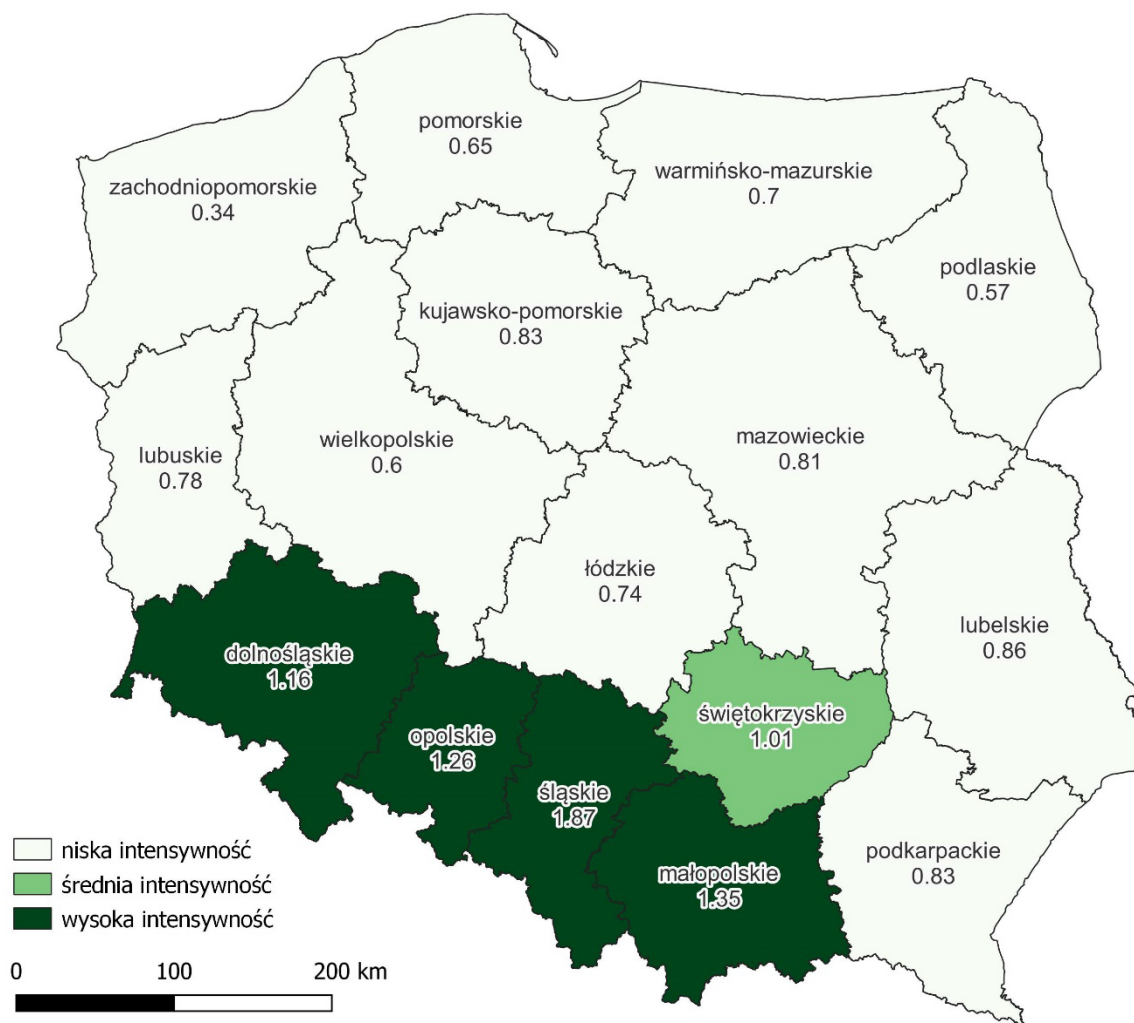
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

⁹ W związku z wyjściem z Unii w 2021 roku Wielkiej Brytanii, nie uwzględniono jej w zestawieniu UE-26 i krajów „starej Unii”.

7.3. Południowi sąsiedzi – Czechy, Słowacja i Węgry

Wymiana handlowa z państwami Grupy Wyszehradzkiej (tj. Czechami, Słowacją i Węgrami) jest kluczowa dla województw Polski południowej. Z wyjątkiem podkarpackiego, wszystkie województwa graniczne odznaczyły się wysoką intensywnością powiązań. Wśród nich największą wykazało się województwo śląskie. Z kolei najmniejszą intensywnością charakteryzowała się północna część kraju, a zwłaszcza województwo zachodniopomorskie.

Mapa 8. Intensywność powiązań handlowych w eksporcie do Czech, Słowacji i Węgier w 2022 roku

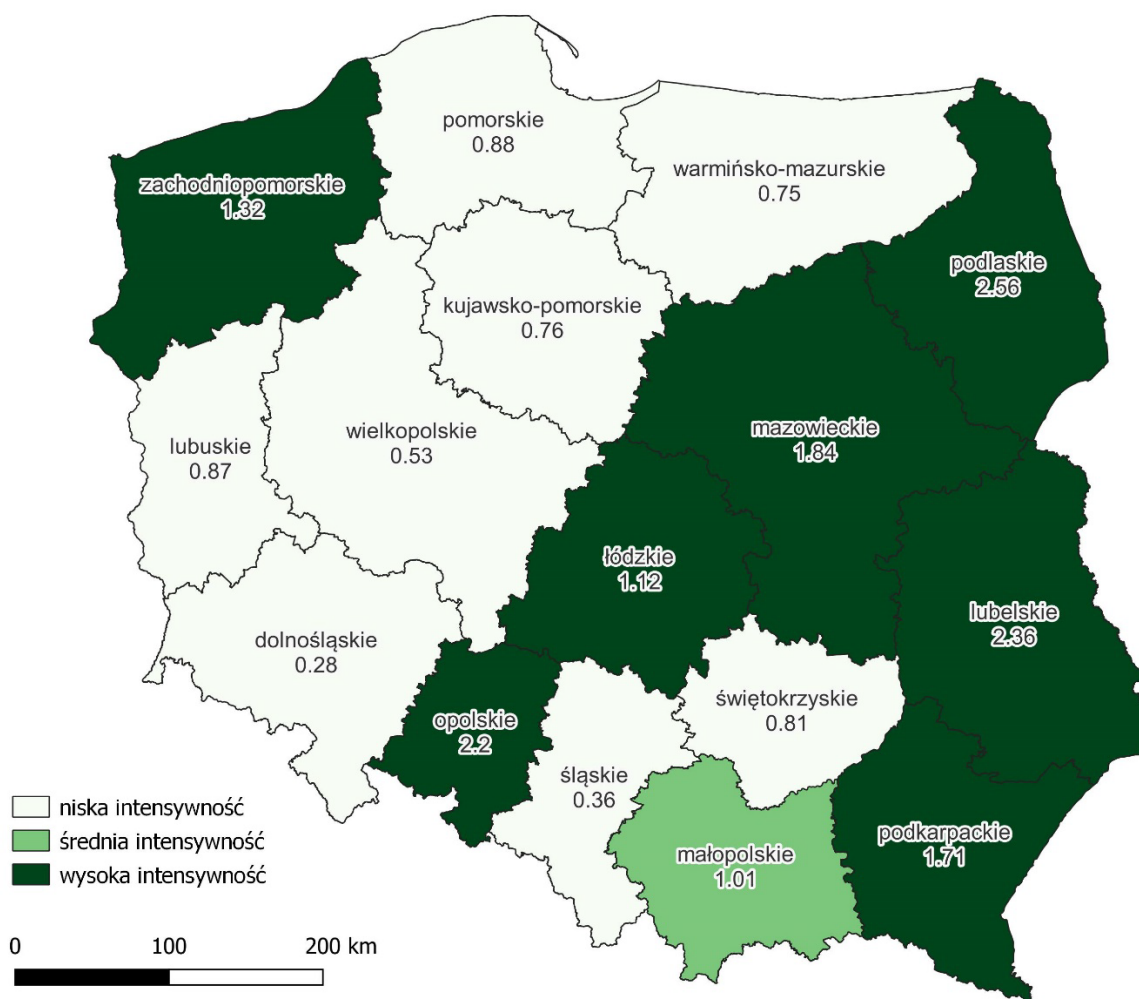


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

7.4. Wschodni sąsiedzi – Białoruś, Rosja, Ukraina

W przypadku intensywności powiązań handlowych ze wschodnimi sąsiadami również można dostrzec regionalne tendencje. Najsilniejsze powiązania występują z województwami Polski wschodniej. Szczególnie wysoką intensywność wykazują województwa: podlaskie, lubelskie i opolskie (wszystkie ze wskaźnikiem ponad 2.00). Małopolska odnotowała wynik zbliżony do średniej dla kraju i uplasowała się w połowie stawki.

Mapa 9. Intensywność powiązań handlowych w eksporcie do Białorusi, Rosji i Ukrainy w 2022 roku

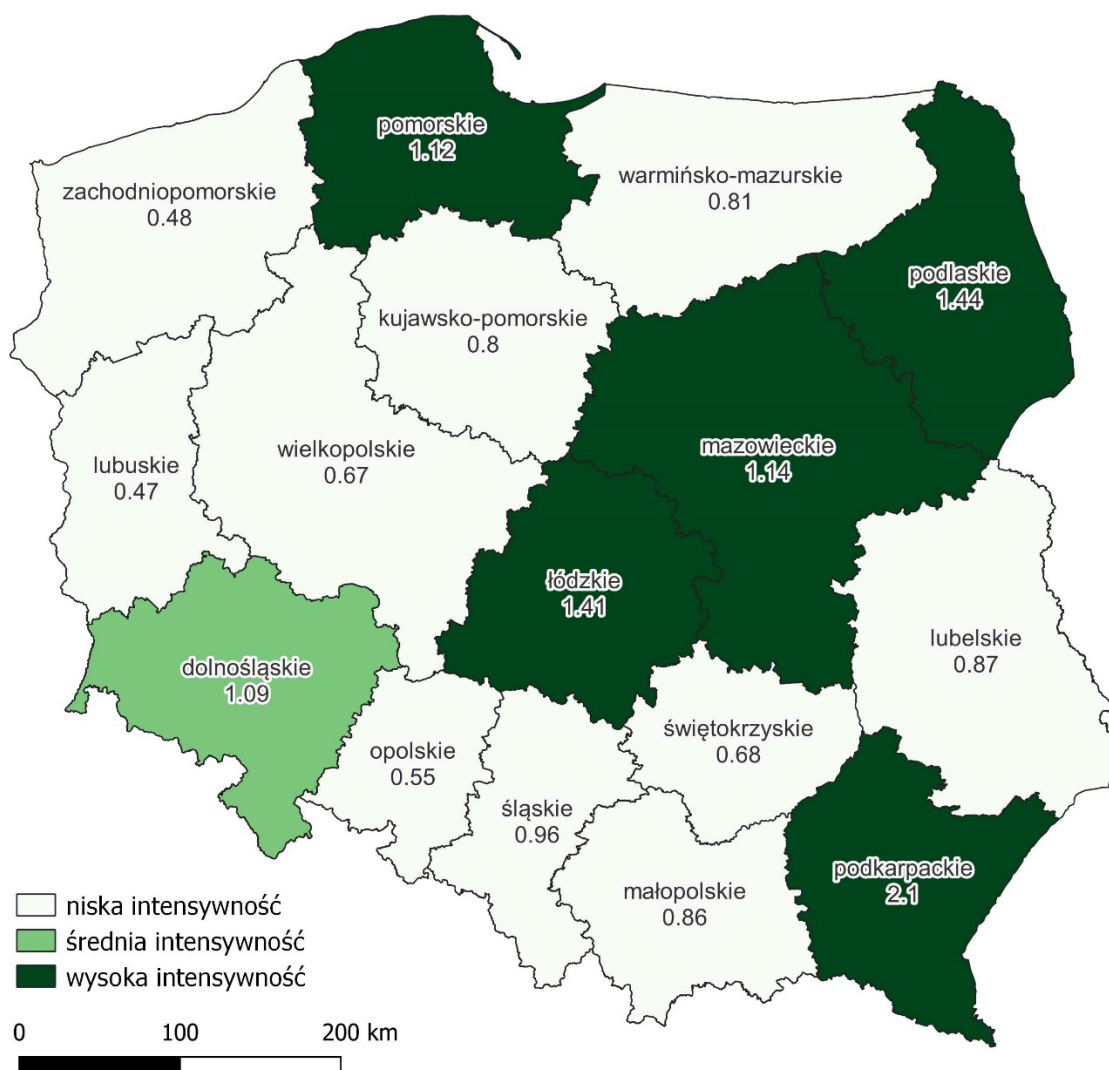


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

7.5. Azja

W przypadku wymiany handlowej z krajami azjatyckimi brakuje wyraźnej tendencji do koncentracji przestrzennej wśród województw. Najwyższy wskaźnik uzyskały województwa: podkarpackie, podlaskie i łódzkie. Małopolska, razem z 9 innymi regionami, znalazła się w grupie województw o niskiej intensywności powiązań handlowych z Azją.

Mapa 10. Intensywność powiązań handlowych w eksporcie do Azji w 2022 roku

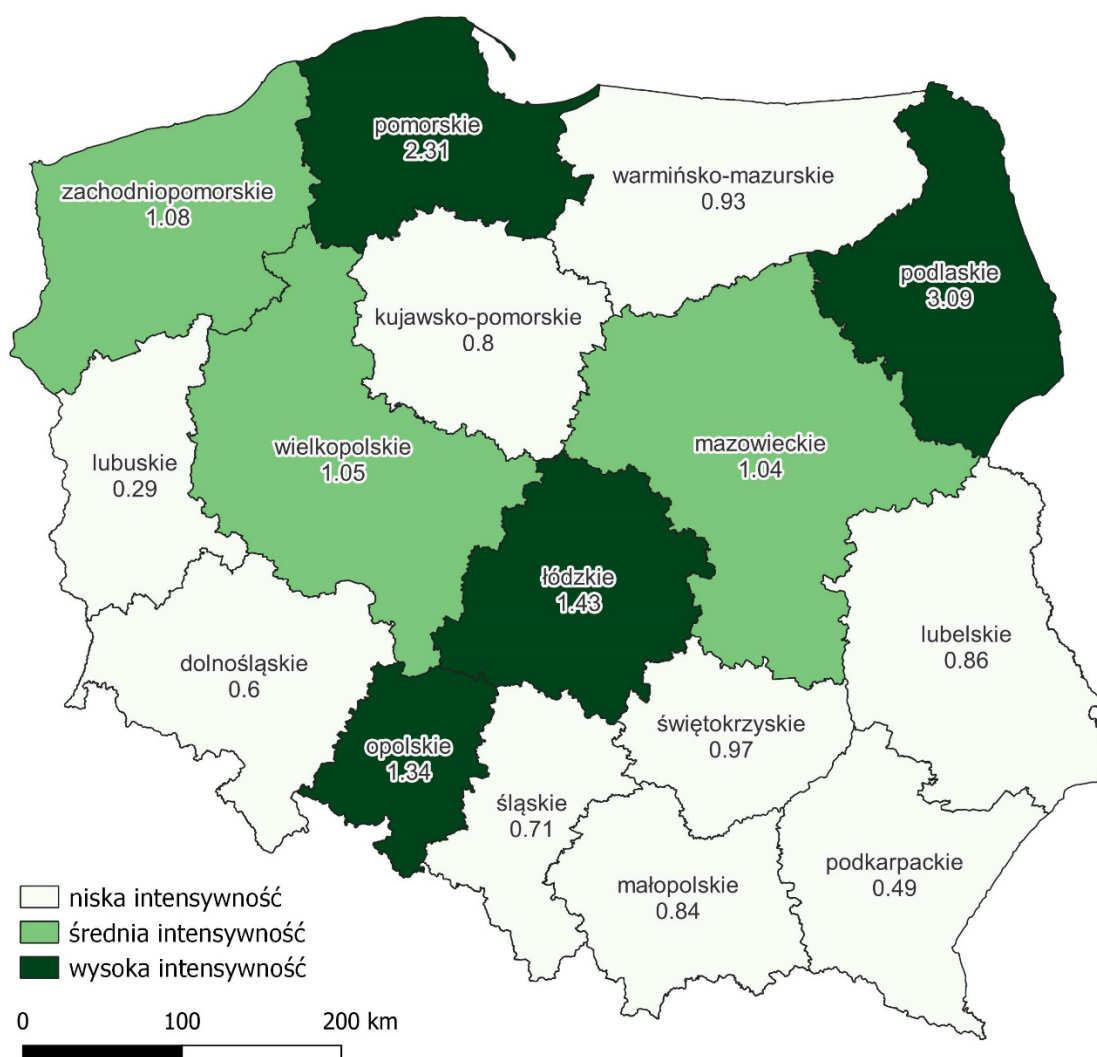


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

7.6. Afryka

Handel z Afryką nie wykazuje szczególnej koncentracji przestrzennej. Najkorzystniej wypada środkowa i północna część kraju. Bardzo wysoką intensywność odnotowano w województwie podlaskim (3.09) oraz pomorskim (2.31). Oprócz nich wysoką intensywnością odznaczyły się także województwa: łódzkie (1.43) i opolskie (1.34). Województwo małopolskie cechowało się niską intensywnością. Duże zróżnicowanie w wartościach wskaźników pomiędzy województwami wynikają w znacznym stopniu z faktu, że Afryka nie jest głównym kierunkiem eksportowym dla Polski, stąd też niewielkie wartości eksportu wpływają na duże różnice w skali regionalnej.

Mapa 11. Intensywność powiązań handlowych w eksporcie do Afryki w 2022 roku



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

8. KIERUNKI IMPORTU

8.1. Wartość importu z najważniejszych partnerów handlowych

Podobnie jak w przypadku eksportu, najważniejszym partnerem w zakresie importu pozostają Niemcy. W 2022 roku od naszych zachodnich sąsiadów sprowadzono towary i usługi o łącznej wartości ponad 90 mld euro, co stanowi 1/4 importu Polski. Drugim najważniejszym eksporterem do Polski są Chiny, od których zaimportowano towary na kwotę ponad 34 mld euro. Wartość importu przekraczającą 10 mld euro odnotowano łącznie w 9 krajach. Poza wymienionymi również w: Niderlandach, Włoszech, Rosji, Belgii, Czechach, Francji oraz w Stanach Zjednoczonych. Jedynym państwem w zestawieniu 25 największych eksporterów do Polski, które odnotowało spadek względem 2021 roku była Rosja (-10%). Warto zaznaczyć, że wartość importu ogółem z roku na rok rośnie. W 2022 roku dynamika wyniosła (+26,8%). Zatem import z Rosji był aż o 36,8 p.p. niższy od średniej dla kraju. Natomiast największy import wśród czołowych państw odnotowano w Egipcie (+165%), Stanach Zjednoczonych (+132%) oraz Norwegii (+108%).

Tabela 8. Wartość importu do Polski od 25 najważniejszych partnerów handlowych w latach 2021–2022 (mln euro)

Lp.	Kraj wysyłki	2021	2022	Udział w 2022 (%)	Dynamika 2022/2021 (%)
1	Niemcy	73 616	90 120	25,2	122,4
2	Chiny	28 361	34 630	9,7	122,1
3	Niderlandy	18 006	22 271	6,2	123,7
4	Włochy	13 802	16 394	4,6	118,8
5	Federacja Rosyjska	17 048	15 427	4,3	90,5
6	Belgia	10 582	13 154	3,7	124,3
7	Czechy	10 331	13 127	3,7	127,1
8	Francja	10 729	11 992	3,4	111,8
9	Stany Zjednoczone	5070	11 797	3,3	232,7
10	Szwecja	5881	7440	2,1	126,5
11	Hiszpania	6541	7425	2,1	113,5
12	Słowacja	6736	7405	2,1	109,9
13	Republika Korei	5289	7016	2,0	132,6
14	Austria	6028	6790	1,9	112,6
15	Ukraina	4195	6120	1,7	145,9
16	Węgry	4791	5620	1,6	117,3
17	Zjednoczone Królestwo	4001	5521	1,5	138,0
18	Egipt	2055	5437	1,5	264,6
19	Dania	3230	4876	1,4	151,0
20	Turcja	3599	4750	1,3	132,0
21	Litwa	2161	4041	1,1	187,0
22	Norwegia	1625	3381	0,9	208,1
23	Rumunia	2585	3048	0,9	117,9
24	Indie	2114	2800	0,8	132,4
25	Japonia	2035	2483	0,7	122,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

Dla województwa małopolskiego największa wartość importu również pochodziła z Niemiec – 4 mld euro, co stanowiło ponad 1/5 całej wartości importu. Import z Niemiec wzrósł o 20%.

Dla Małopolski istotne znaczenie miała Słowacja, której udział był ponad dwa razy większy niż w przypadku kraju. Najważniejszym pozazuropejskim partnerem były Chiny. Import z tego kraju wzrósł względem poprzedniego roku o prawie 40%. Z czołowych państw importujących towary i usługi do Małopolski ogromny przyrost zanotowały: Australia, Republika Południowej Afryki, Indonezja oraz Kolumbia. Głównym towarem importowym z ww. państw są paliwa i oleje mineralne oraz rudy metali.

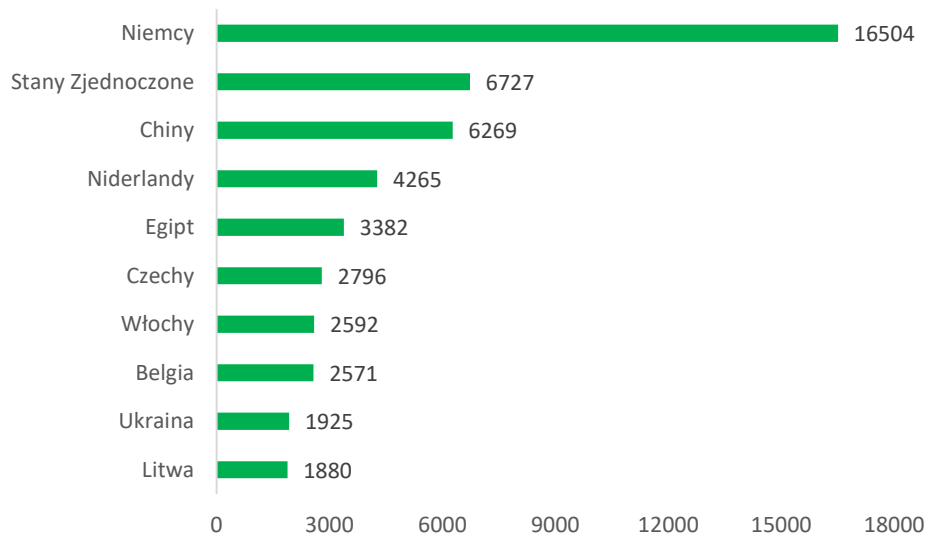
Tabela 9. Wartość importu do Małopolski od 25 najważniejszych partnerów handlowych w latach 2021–2022 (mln euro)

Lp.	Kraj wysyłki	2021	2022	Udział w 2022 (%)	Dynamika 2022/2021 (%)
1	Niemcy	3341	4024	21,7	120,4
2	Chiny	1427	1963	10,6	137,6
3	Niderlandy	1052	1426	7,7	135,6
4	Włochy	900	1225	6,6	136,2
5	Słowacja	679	899	4,9	132,4
6	Czechy	595	692	3,7	116,3
7	Belgia	459	675	3,6	147,0
8	Francja	541	586	3,2	108,4
9	Republika Południowej Afryki	12	446	2,4	3589,0
10	Austria	396	445	2,4	112,4
11	Hiszpania	368	446	2,4	121,2
12	Australia	4	430	2,3	11 799,3
13	Kolumbia	39	387	2,1	989,1
14	Stany Zjednoczone	119	329	1,8	276,5
15	Indonezja	23	307	1,7	1346,2
16	Ukraina	203	309	1,7	152,3
17	Turcja	236	307	1,7	130,3
18	Szwecja	353	303	1,6	85,6
19	Zjednoczone Królestwo	158	299	1,6	189,3
20	Węgry	229	297	1,6	129,4
21	Federacja Rosyjska	641	264	1,4	41,2
22	Rumunia	226	249	1,3	110,3
23	Bangladesz	110	172	0,9	155,8
24	Serbia	90	123	0,7	136,0
25	Finlandia	97	115	0,6	119,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

Analizując wzrost wartości importu z poszczególnych krajów na pierwszym miejscu uplasowały się Niemcy, z przyrostem na poziomie ponad 16,5 mld euro. Za nimi znalazły się Stany Zjednoczone (+6,7 mld euro) oraz Chiny (+6,3 mld euro).

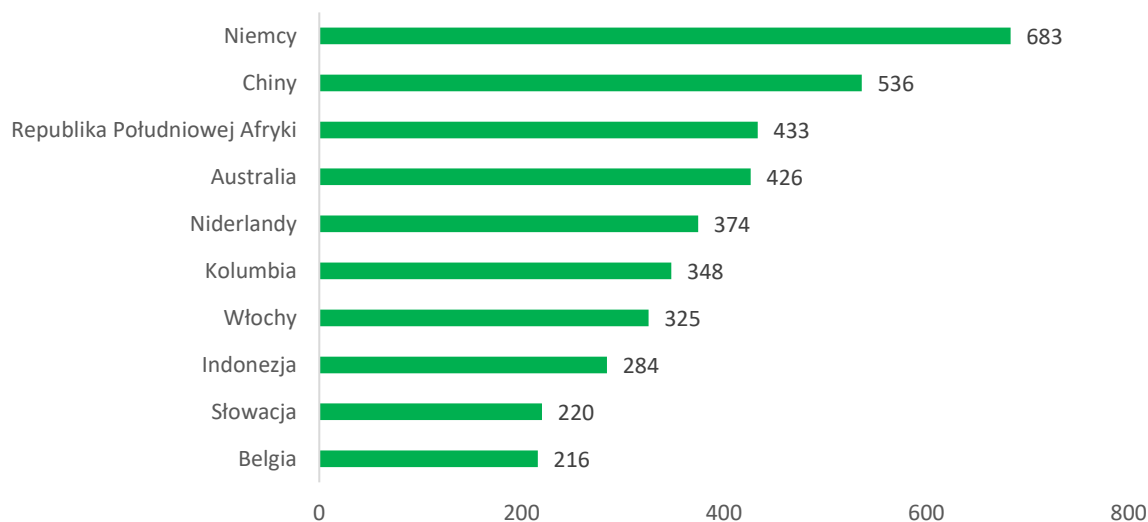
Wykres 24. Największe roczne wzrosty wartości importu do Polski w latach 2021–2022 (mln euro)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

Podobnie jak w kraju, w Małopolsce największy wzrost importu odnotowano z Niemiec (683 mln euro). Podium uzupełniły Chiny oraz Holandia. Każde z topowych 10 państw przekroczyło wartość 200 mln euro.

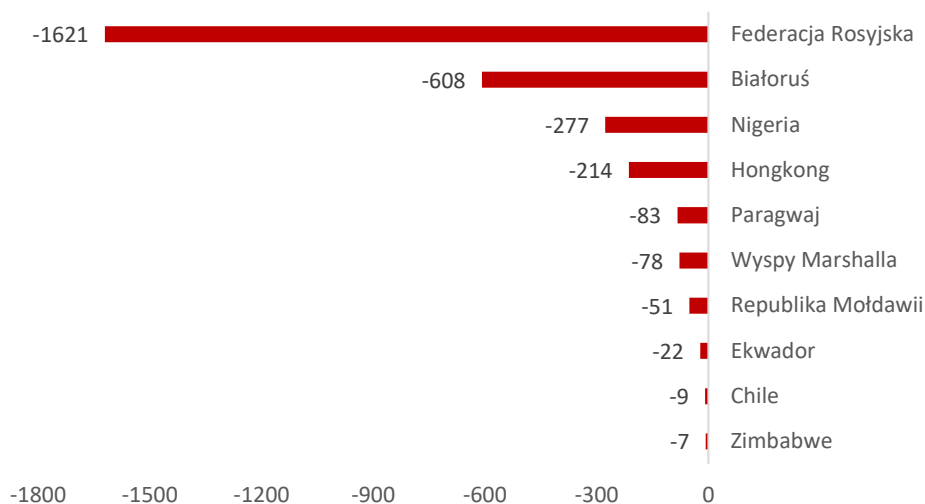
Wykres 25. Największe roczne wzrosty wartości importu do Małopolski w latach 2021–2022 (mln euro)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

Największy bezwzględny spadek wartości importu dotyczył Rosji i Białorusi. Nierozłącznie jest to związane z wybuchem wojny w Ukrainie na początku 2022 roku. Wartość importu dla Rosji spadła o ponad 1,5 mld euro, dla Białorusi o 608 mln euro. Na kolejnych miejscach znalazły się: Nigeria i Hongkong. Pozostałe państwa odnotowały spadek poniżej 100 mln euro.

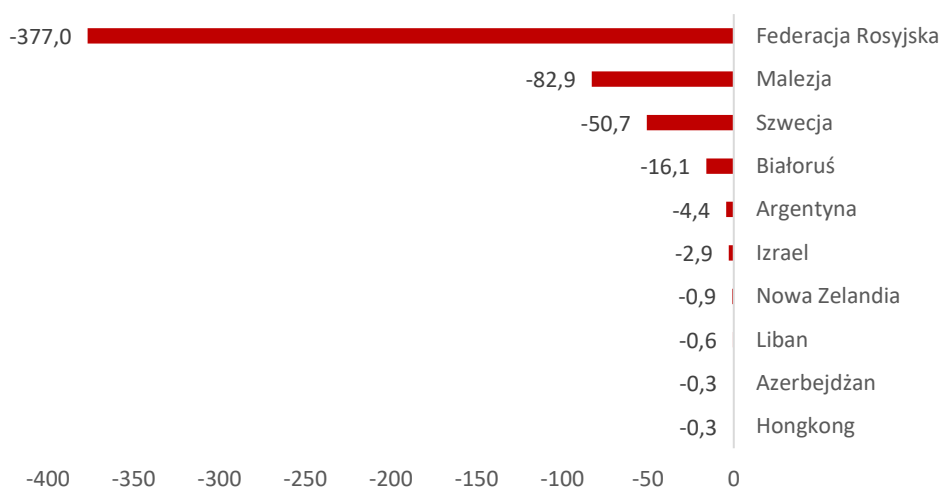
Wykres 26. Największe spadki wartości importu do Polski w latach 2021–2022 (mln euro)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

Również w przypadku Małopolski zdecydowanie największy spadek dotyczył Rosji (-377 mln euro). Pozostałe kraje odznaczyły się zdecydowanie mniejszym ubytkiem. Wśród krajów europejskich można wyróżnić: Szwecję (-50,7 mln euro) i Białoruś (-16,1 mln euro).

Wykres 27. Największe spadki wartości importu do Małopolski w latach 2021–2022 (mln euro)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

8.2. Rozkład terytorialny importu¹⁰

Największa część importu trafia do Polski z Europy (73%). Mimo to w ostatnim roku wartość sprowadzonych towarów ze „Starego Kontynentu” spadła o 4 p.p. i wyniosła 260 mld euro. Ponad połowę wartości stanowił import z krajów Europy Zachodniej, głównie z Niemiec (34% całości importu z Europy). Drugim w kolejności ważności kierunkiem jest Europa Wschodnia. Wciąż dominującą rolę, pomimo spadku względem poprzedniego roku, odgrywa Rosja (15 mld euro). Na kolejnych miejscach znajdują się Czechy (13 mld euro), Słowacja (7 mld euro), Ukraina (6 mld euro) i Węgry (6 mld euro). W przypadku Europy Południowej najważniejszy ośrodek wciąż stanowią Włochy, skąd zaimportowano towary o wartości ponad 16 mld euro. Duże znaczenie ma również Hiszpania (7 mld euro). Struktura importu z Europy Północnej była zbliżona pomiędzy poszczególnymi krajami. Największe znaczenie miała Szwecja (7 mld euro), Wielka Brytania (5,5 mld euro) oraz Dania (niespełna 5 mld euro).

W skali świata zdecydowanie najważniejszym kierunkiem importu była Azja, skąd w 2022 roku zakupiono towary i usługi o łącznej wartości ponad 68 mld euro, tj. prawie 1/5 całości importu. Ponad połowę azjatyckiego importu do Polski trafiło z Chin. Drugim najważniejszym partnerem na kontynencie była Korea Południowa, od której importowano do Polski towary o wartości ponad 7 mld euro. Udział pozostałych kontynentów był zdecydowanie mniejszy. Z Ameryki Północnej aż 87% importowanych towarów pochodziło ze Stanów Zjednoczonych (prawie 12 mld euro). Na trzecim miejscu wśród kontynentów znalazła się Afryka, skąd wartość importu wyniosła ponad 8 mld euro. To dwukrotnie więcej niż w roku wcześniejszym. Liderem pozostał Egipt, z którego zaimportowano towary na kwotę 5,4 mld euro (w roku 2021 było to 2 mld euro). Import towarów z Ameryki Południowej stanowił zaledwie 1%. Najważniejszymi partnerami handlowymi ponownie były dwa największe kraje – Brazylia i Argentyna (oba ponad 1 mld euro). Import z Australii i Oceanii wzrósł dwukrotnie (1,4 mld euro), jednak wciąż pozostaje marginalnym kierunkiem w wymianie handlowej.

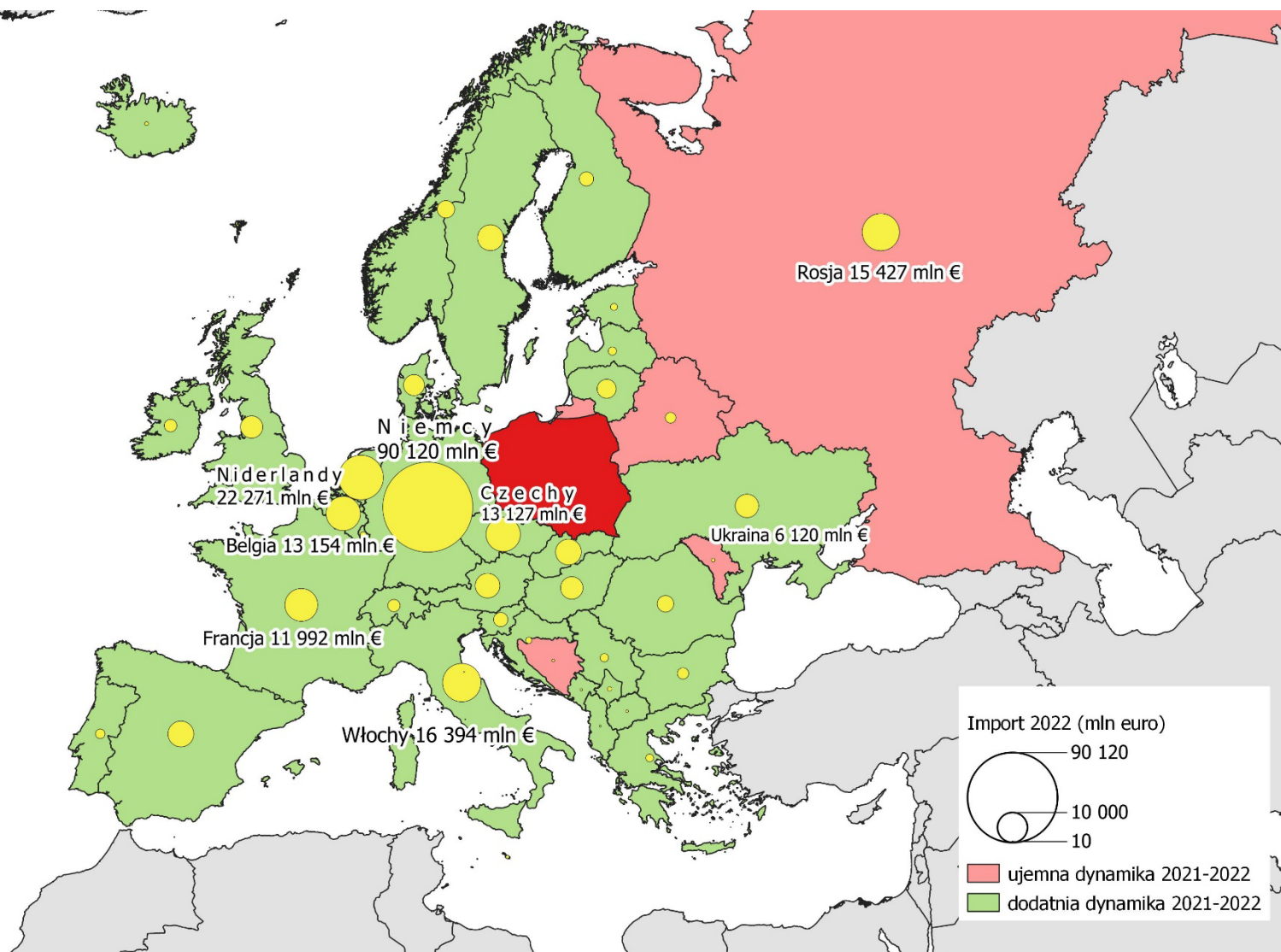
W przypadku Małopolski import z Europy stanowił 71% (ponad 13 mld euro). Ponownie kluczowym regionem była Europa Zachodnia. Najważniejszym partnerem pozostały Niemcy. Piąta część całości importu pochodziła właśnie z tego kraju (4 mld euro). Również istotnym państwem w wymianie handlowej jest Holandia. Spośród państw Europy Wschodniej, po znaczącym spadku importu z Rosji, najważniejszymi partnerami dla Polski w 2022 roku były Słowacja oraz Czechy. Z Europy Południowej wciąż kluczową rolę pełnią Włochy (ponad 1 mld euro wartości importu i 4. miejsce w zestawieniu).

Spośród kontynentów pozaeuropejskich najwięcej zaimportowano z Azji. Najważniejszym partnerem pozostały Chiny, które wyeksportowały towary o wartości niespełna 2 mld euro. Wśród pozostałych kluczowych eksporterów z Azji znalazły się: Turcja, Indonezja, Bangladesz, Indie czy Tajwan. W świecie coraz istotniejszym partnerem handlowym zaczyna być Republika Południowej Afryki (446 mln euro), Australia (430 mln euro) czy Kolumbia (387 mln euro). Stany Zjednoczone (329 mln euro; 14. miejsce w zestawieniu) nie odgrywają aż tak istotnej roli jak w wymianie handlowej na poziomie ogólnokrajowym.

W 2022 roku zaimportowano towary ze 132 krajów do Małopolski i z 208 do Polski.

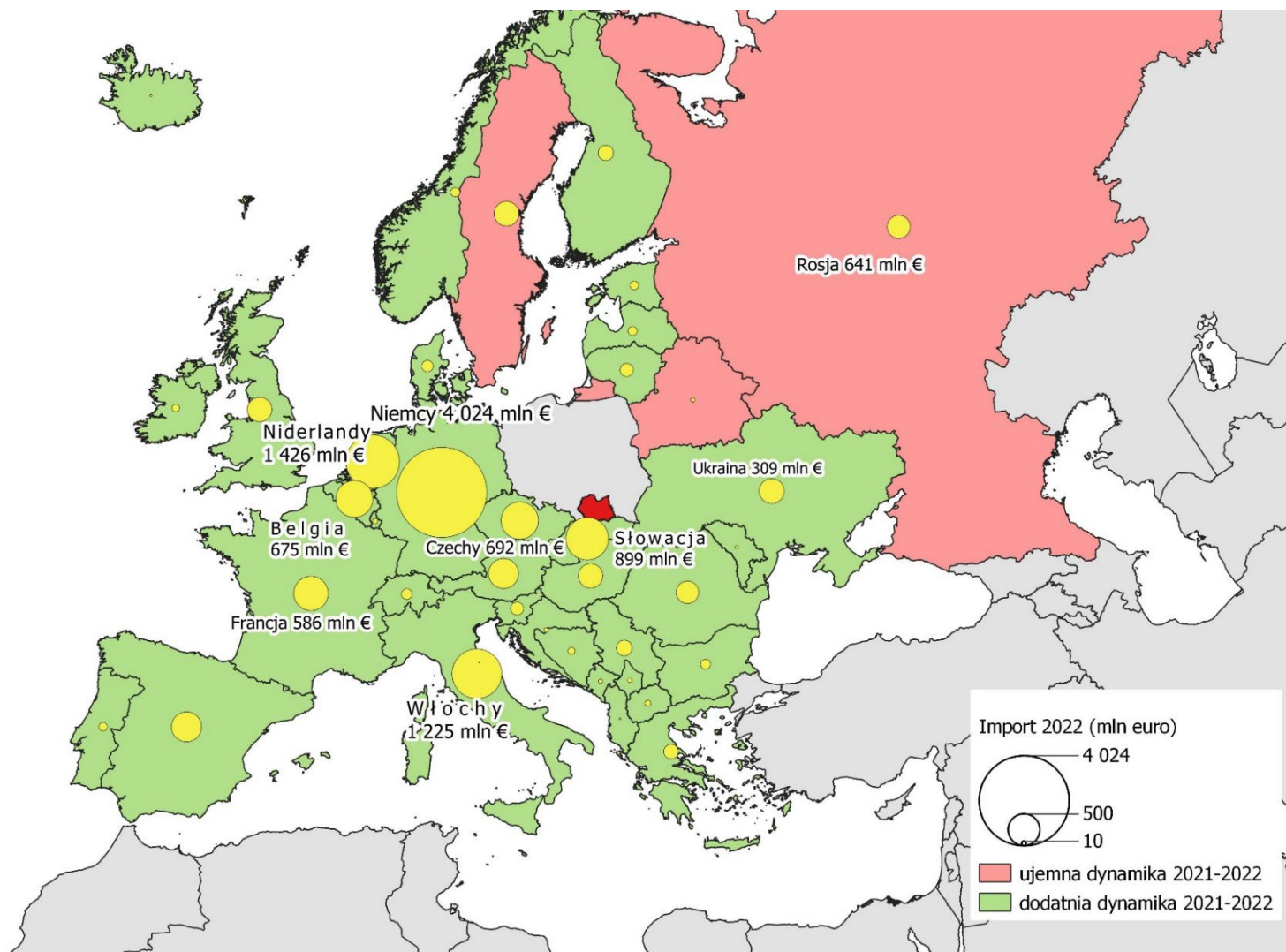
¹⁰ Odwołując się do kontynentów i regionów posłużono się schematem podziału świata używanym przez ONZ. Nawiązując do niego, w przeprowadzonych obliczeniach dotyczących rozkładu terytorialnego eksportu Rosja została przypisana do Europy, a kraje tzw. Ameryki Centralnej do Ameryki Północnej. W przypadku regionów tzw. kraje bałtyckie zostały zaliczone do Europy Północnej. Schemat regionów świata ONZ dostępny jest na stronie <https://unstats.un.org/unsd/methodology/m49/>.

Mapa 12. Wartość importu do Polski z krajów Europy w 2022 roku



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

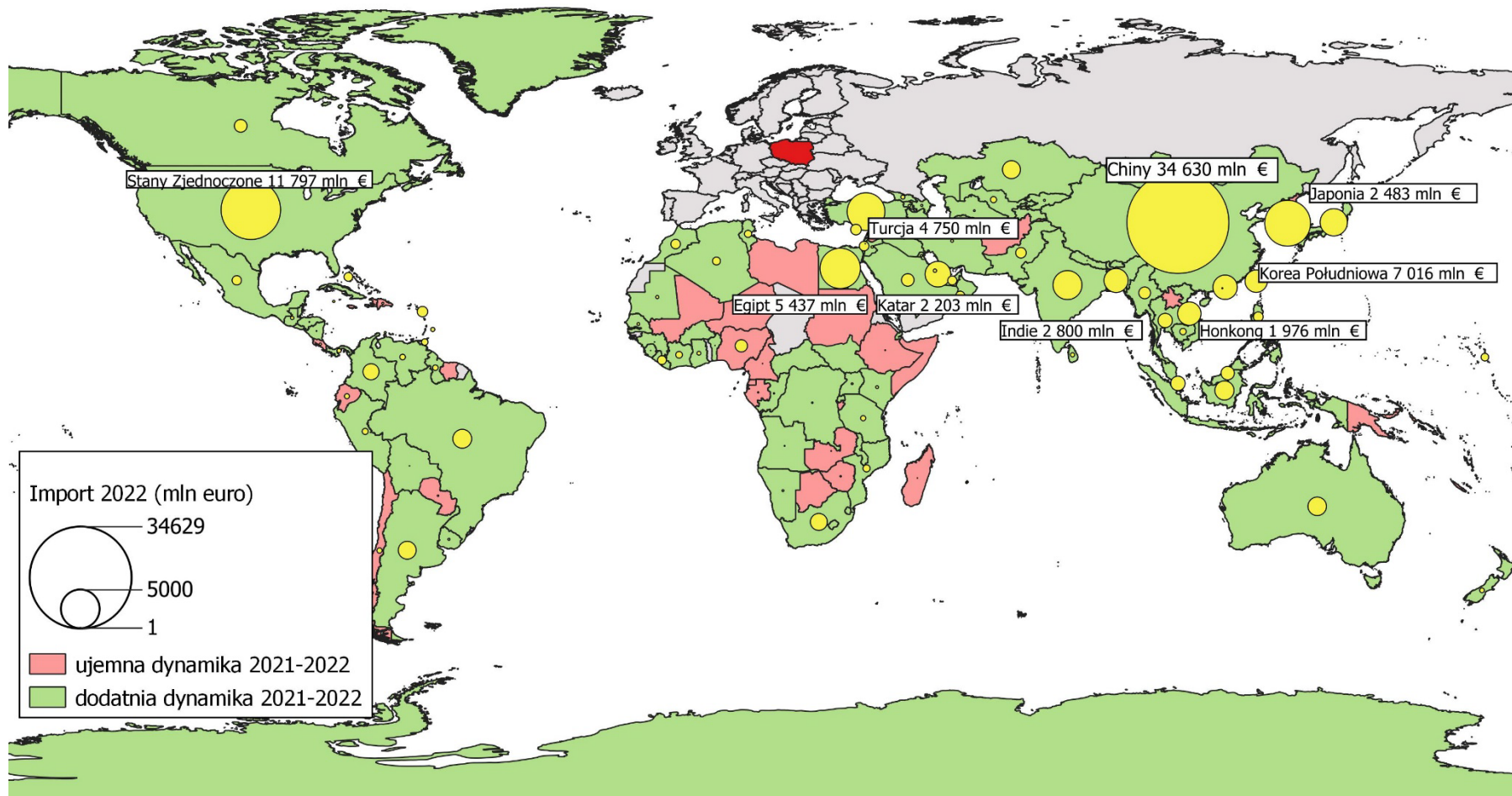
Mapa 13. Wartość importu do Małopolski z krajów Europy w 2022 roku



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

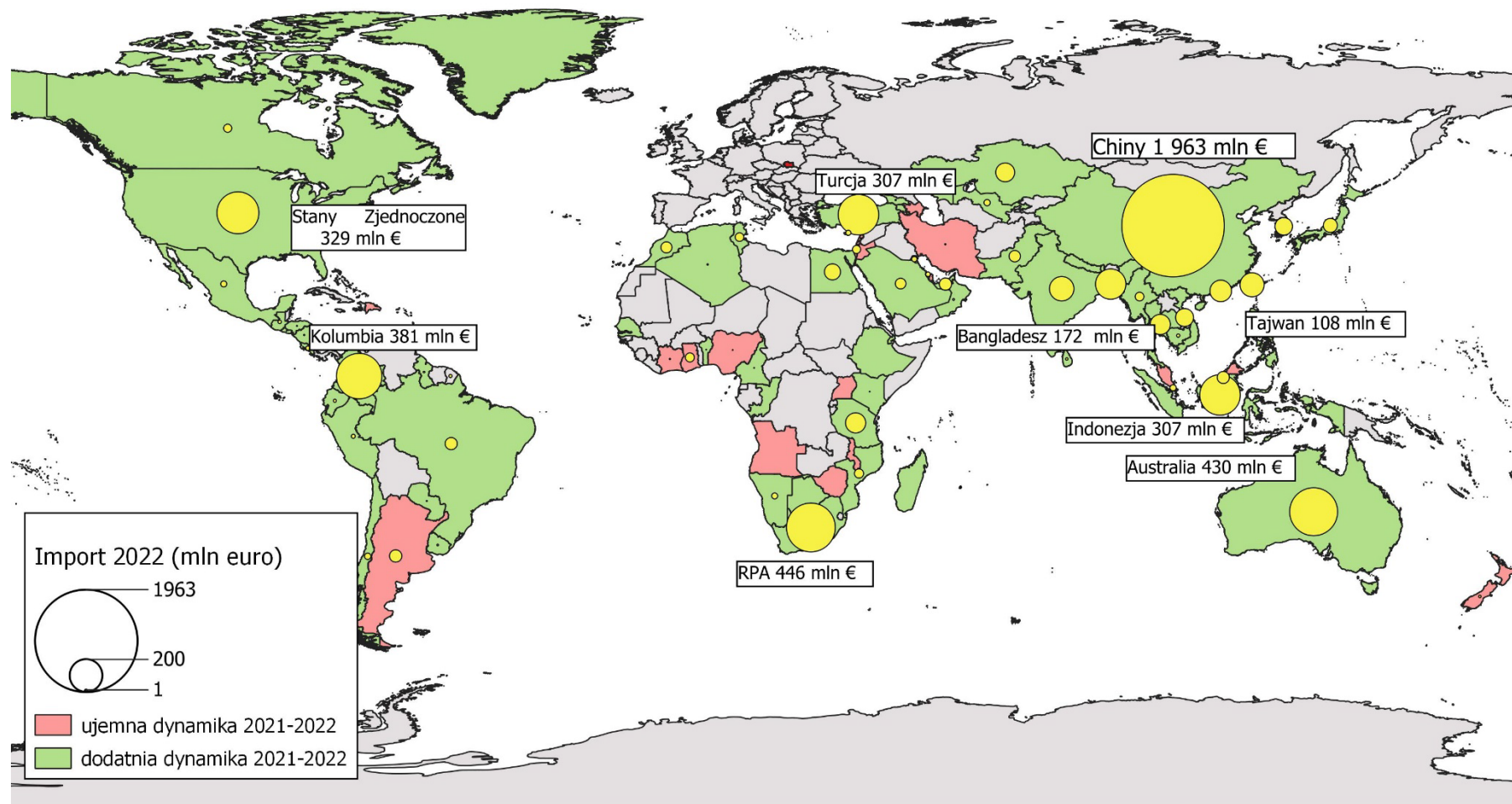


Mapa 14. Wartość importu do Polski z krajów pozaeuropejskich w 2022 roku



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

Mapa 15. Wartość importu do Małopolski z krajów pozaeuropejskich w 2022 roku



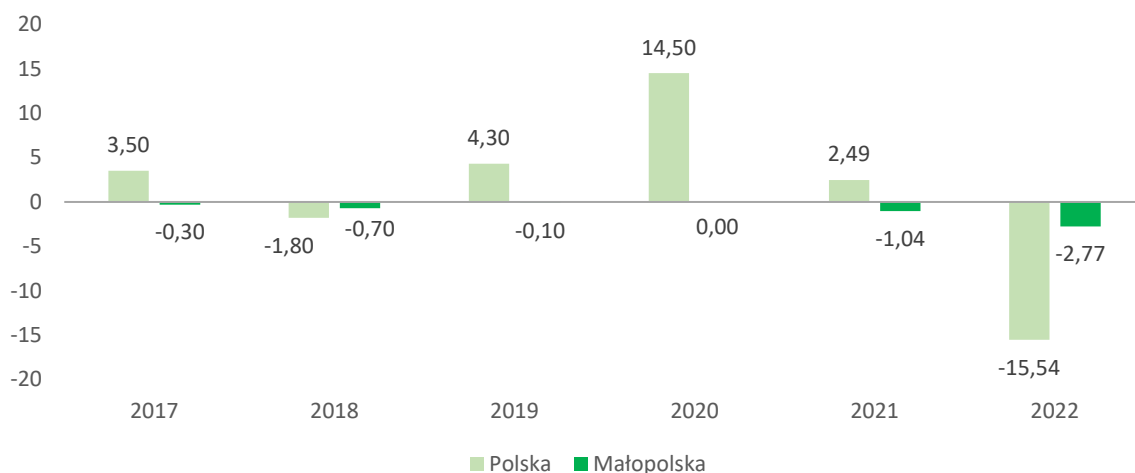
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.



9. SALDO HANDLU ZAGRANICZNEGO

W 2022 roku odnotowano znaczną przewagę importu nad eksportem. Saldo było ujemne na poziomie ponad 15 mld euro w skali kraju. To zdecydowanie największa dysproporcja w ciągu ostatnich lat. Dla Małopolski był to kolejny rok z rzędu z ujemną wartością salda zagranicznego (w 2020 roku współczynnik wyniósł dokładnie -4 mln euro). W 2022 roku współczynnik wyniósł już prawie -3 mld euro. Deficyt handlowy postrzegany jest raczej jako negatywne zjawisko. Wiąże się to z problemem sprzedaży produktów zagranicznym odbiorcom. Najczęściej spowodowane jest to wysokim progiem ceny lub jakością eksportowanych produktów.

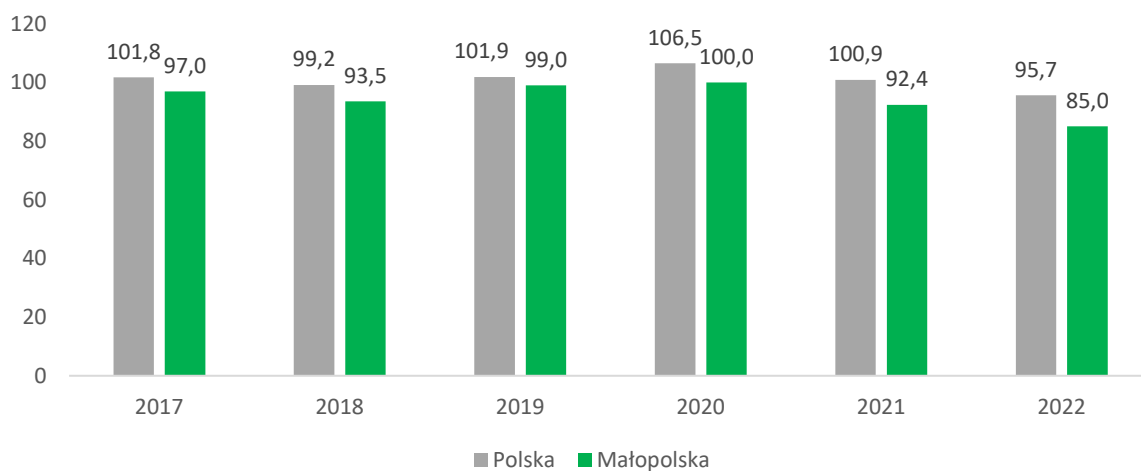
Wykres 28. Saldo handlu zagranicznego w Polsce i Małopolsce w latach 2017–2022 (mld euro)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

W związku z ujemnym saldem handlowym Małopolski także stopień pokrycia importu eksportem utrzymuje się poniżej 100%. W 2022 roku był on jeszcze niższy niż w roku poprzednim i wyniósł jedynie 85% (spadek o 7,4 p.p. względem 2021 roku). Dla Polski wyniósł z kolei 95,7%.

Wykres 29. Wskaźnik pokrycia importu eksportem dla Polski i Małopolski w latach 2017–2022 (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

Saldo wymiany handlowej według klasyfikacji CN w skali Polski pozwala wyciągnąć kilka wniosków:

- Niezmiennie najkorzystniejszy bilans handlowy osiąga się w kategorii „różne produkty przemysłowe, m.in. meble, zabawki”. W 2022 roku saldo tej branży wyniosło +11 371 mln euro. Kolejne kategorie w zestawieniu stanowią „przetwory spożywcze oraz sprzęt transportowy”.
- Najbardziej niekorzystny bilans występuje w kategorii „produkty mineralne” (-24 655 mln euro) oraz „produkty przemysłu chemicznego” (-10 389 mln euro).
- W jednej kategorii nastąpiła zmiana bilansu salda handlowego – „produkty pochodzenia roślinnego” (z dodatniego na ujemny).

W przypadku województwa małopolskiego:

- Największe saldo dodatnie utrzymuje się w kategorii „tworzywa sztuczne i wyroby”. Na kolejnym miejscu uplasowały się kategorie: „przetwory spożywcze”, „różne produkty przemysłowe, m.in. meble, zabawki” oraz „drewno i przetwory z drewna”.
- Największy ujemny bilans handlowy ponownie odnotowano w kategorii „produkty mineralne” (-2670).
- Jediną kategorią, która zmieniła bilans była sekcja „broń i amunicja” (z dodatniego na ujemny).
- Porównanie sald wymiany handlowej Polski i Małopolski w poszczególnych kategoriach wskazuje, że w sześciu przypadkach (w tym w kategorii „nieokreślone”) występuje odmienny bilans.

Tabela 10. Saldo handlu zagranicznego według klasyfikacji CN w latach 2021–2022 (mln euro)

Klasyfikacja CN	Polska		Małopolska	
	2021	2022	2021	2022
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego	4407,3	6536,0	29,4	111,9
Produkty pochodzenia roślinnego	148,0	-14,5	-377,0	-473,0
Tłuszcze i oleje	-764,9	-1089,7	-74,6	-100,8
Przetwory spożywcze	9211,3	10664,2	345,1	289,8
Produkty mineralne	-13398,8	-24655,5	-789,1	-2670,4
Produkty przemysłu chemicznego	-7121,0	-10389,0	-435,7	-461,8
Tworzywa sztuczne i wyroby	-1675,5	-823,9	591,8	793,3
Skóry i wyroby	-99,8	-221,0	6,4	12,1
Drewno i wyroby z drewna	3417,5	4447,7	187,8	260,7
Ścier drzewny, papier, tektura i wyroby	1068,9	965,6	-21,2	-85,6
Materiały i wyroby włókiennicze	-2771,1	-4502,6	-264,0	-244,8
Obuwie, nakrycia głowy i inne	-721,0	-1178,8	-44,0	-29,6
Wyroby z kamienia, ceramika, szkło	2068,0	2535,8	136,5	206,0
Perły, kamienie szlachetne, metale szlachetne i wyroby	-239,8	-607,4	43,6	35,0
Metale nieszlachetne i wyroby	-2531,6	-3074,7	-276,5	-591,1
Maszyny i urządzenia, sprzęt elektryczny i elektrotechniczny	2556,1	3862,6	-275,6	-133,9
Sprzęt transportowy	5766,0	6261,7	118,3	181,9
Przyrządy i aparaty optyczne, fotograficzne, pomiarowo-kontrolne	-585,5	-221,2	-122,6	-139,5
Broń i amunicja	-152,3	-407,7	15,0	-1,6
Różne produkty przemysłowe (m.in. meble, zabawki)	10219,5	11371,4	169,6	270,3
Dzieła sztuki, przedmioty kolekcjonerskie, antyki	-59,4	-40,0	-0,4	-8,7
nieokreślona	-6254,6	-14963,1	0,9	3,5

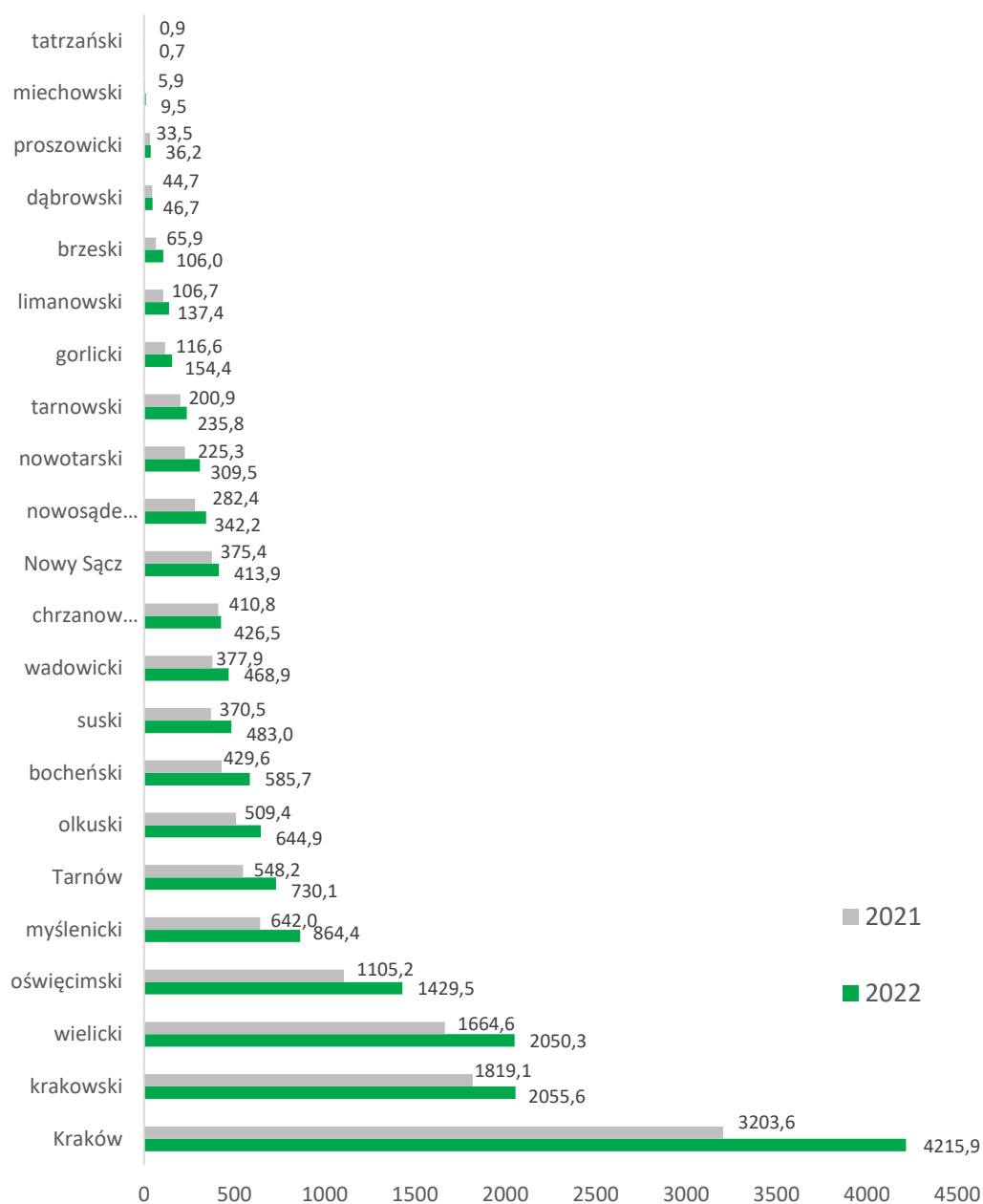
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

10. TERYTORIALNA ANALIZA DLA MAŁOPOLSKI

Miasto Kraków oraz okoliczne powiaty krakowski i wielicki pozostają centrum eksportowym województwa. Oprócz wymienionych jeszcze jedynie powiat oświęcimski odnotował eksport powyżej 1 mld euro. W przypadku stolicy Małopolski jest to ponad 4 mld euro.

Kraków odpowiada za 26,8% małopolskiego eksportu, a razem z powiatami krakowskim i wielickim, generują ponad połowę (52,8%). Wskaźnik, z roku na roku, powoli tonieje. Jeszcze w 2020 roku było to ponad 56%.

Wykres 30. Wartość eksportu z powiatów województwa małopolskiego w latach 2021–2022 roku (mln euro)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

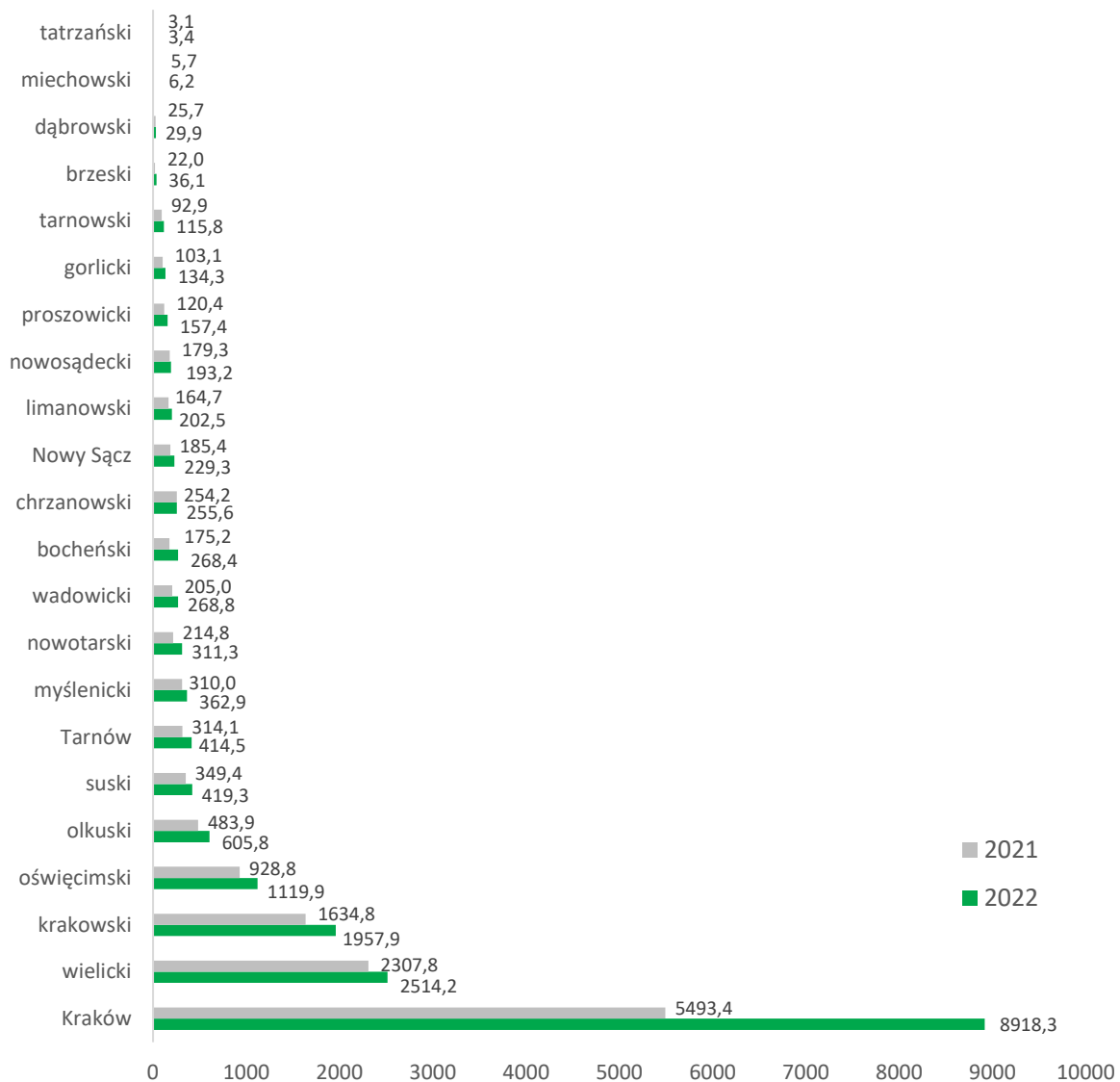
Największy wzrost wartości eksportu rok do roku osiągnęły powiaty brzeski i miechowski (oba ponad 160%). Jedynym powiatem, który odnotował gorszy wynik niż w roku poprzednim był powiat tatrzański. Jest to powiat, w którym wartość eksportu rokrocznie spada. Największy bezwzględny przyrost wartości eksportu odnotował Kraków (ponad 1 mld euro).

Dominacja Krakowa jako centrum wymiany handlowej jeszcze bardziej widoczna jest w imporcie. **Stolica regionu odpowiada za prawie połowę importu do Małopolski – 48,1% (wzrost o 7,6 p.p. względem 2021 roku). Wartość sprowadzanych towarów do Krakowa wzrosła o 62% i wyniosła prawie 3,5 mld euro.** Podobnie jak w przypadku eksportu, wyraźnie wyróżniają się jeszcze dwa powiaty: wielicki oraz krakowski, które zaimportowały towary i usługi o wartości odpowiednio 2,5 i 2,0 mld euro, czyli 13,6% oraz 10,6% wartości importu całego województwa.

Największy procentowy wzrost importu zanotował powiat brzeski, gdzie wartość sprowadzanych towarów wzrosła o 64%. Warto również podkreślić rolę powiatu bocheńskiego (+53%). Jedynym powiatem, który odnotował spadek dynamiki był powiat chrzanowski, którego import zmniejszył się o 1,4 mln euro tj. (-0,6%).

Największy bezwzględny wzrost wartości importu, poza wspomnianym Krakowem, odnotowano w powiatach: krakowskim (323 mln euro), wielickim (206 mln euro) oraz oświęcimskim (191 mln euro).

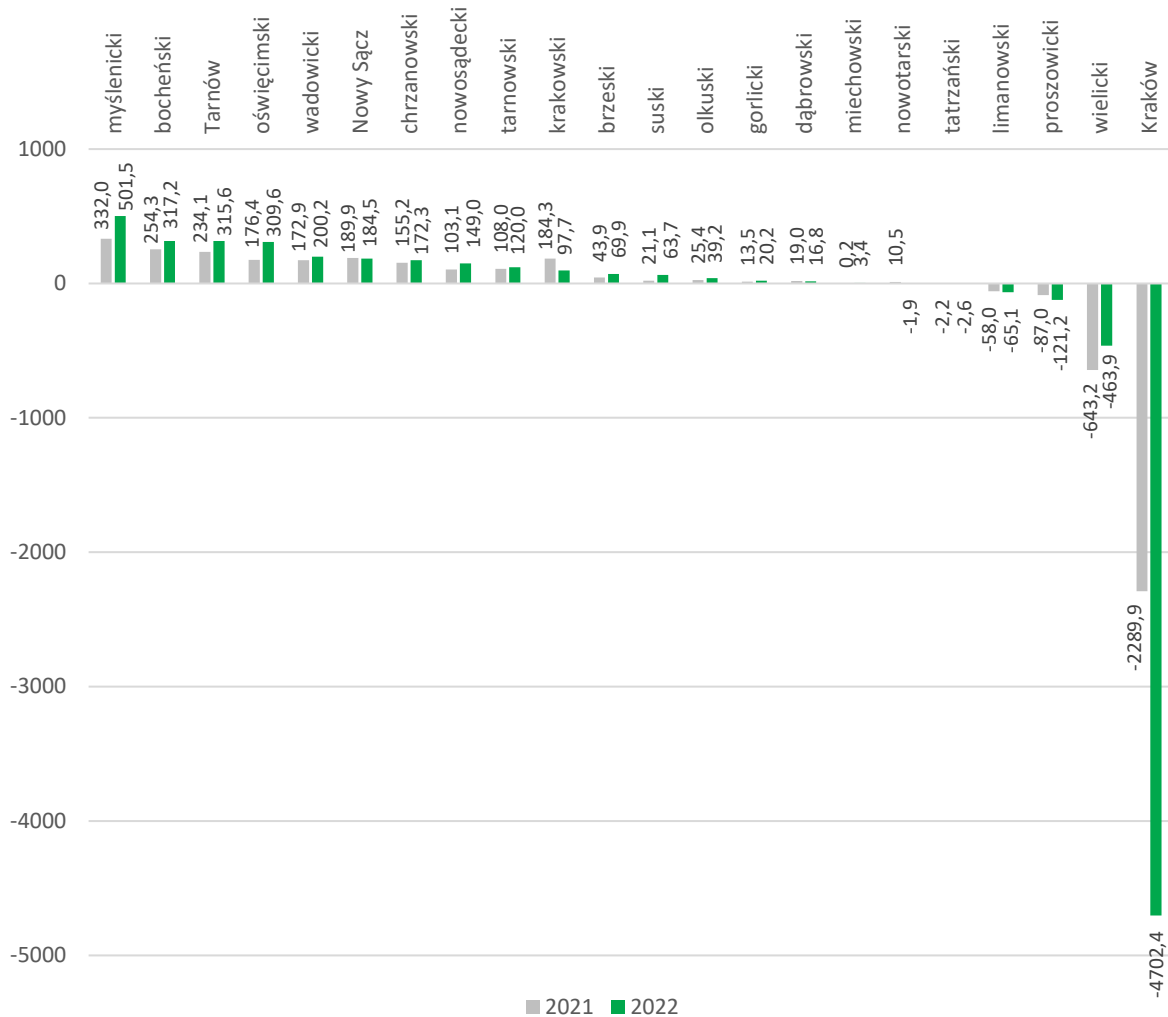


Wykres 31. Wartość importu z powiatów województwa małopolskiego w latach 2021–2022 (mln euro)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

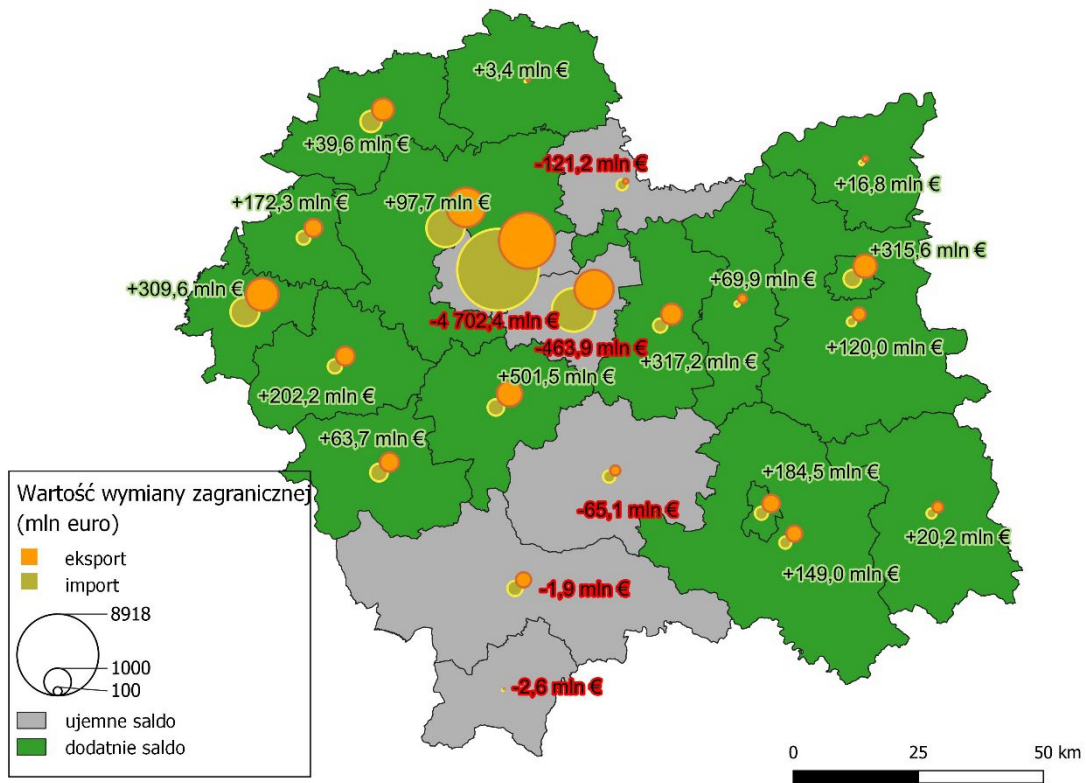
W 2022 roku 16 z 22 małopolskich powiatów osiągnęło dodatni bilans wymiany zagranicznej (o jeden mniej niż w roku ubiegłym). Ponownie najkorzystniejsze saldo handlu zagranicznego osiągnął powiat myślenicki. Bilans wymiany zagranicznej poprawił się o prawie 170 mln euro. Największy spadek zanotował powiat miasto Kraków (z -2,3 mld euro do -4,7 mld euro). Z kolei powiat nowotarski był jedynym, którego saldo zmieniło się z dodatniego na ujemne.

Wykres 32. Saldo handlu zagranicznego w powiatach województwa małopolskiego w latach 2021–2022 (mln euro)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

Mapa 16. Wielkość zagranicznej wymiany handlowej w 2022 roku w przekroju powiatów



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

PODSUMOWANIE

Rok 2022 przyniósł najwyższe wartości w wymianie handlu zagranicznego w historii. W przypadku Polski było to odpowiednio 341,8 mld euro dla eksportu i 357,3 mld euro dla importu. Saldo handlu zagranicznego wyniosło -15,5 mld euro i po raz pierwszy od 2018 roku saldo było ujemne. Dla Małopolski wielkość eksportu wyceniono na 15,7 mld euro (6. miejsce wśród województw), co oznacza wzrost o 20% rok do roku, natomiast importu na 18,5 mld euro (+36%). Małopolska odgrywa coraz większą rolę w generowaniu krajowego eksportu, osiągając w 2022 roku udział na poziomie 4,6% krajowej sprzedaży. W przeliczeniu na jednego mieszkańca Małopolska zajmuje dopiero 11. miejsce w zestawieniu regionów. O sile małopolskiego handlu stanowi przede wszystkim stolica województwa – Kraków, który jest odpowiedzialny za 1/4 małopolskiego eksportu. Wraz z sąsiednimi powiatami: wielickim i krakowskim generuje ponad połowę wartości eksportu województwa.

Niezmiennie, kluczowe sekcje w polskim eksporcie stanowią: przetwórstwo przemysłowe (sekcja C) oraz handel hurtowy i detaliczny (G). Według klasyfikacji nomenklatury scalonej CN najważniejsza sekcja dla eksportu to: „*maszyny i urządzenia, sprzęt elektryczny i elektrotechniczny*” (23,1%). Spory udział w skali krajowej stanowiły także sekcje „*metale nieszlachetne i wyroby*” (17,1%), „*tworzywa sztuczne i wyroby*” (12,2%) oraz „*sprzęt transportowy*” (11,8%).

ANEKS 1.

Udział małopolskiego eksportu i importu w wymianie handlowej Polski w 2022 roku

Kraj	Udział Małopolski w eksporcie (%)	Kraj	Udział Małopolski w imporcie (%)
Niemcy	3,8	Niemcy	4,5
Czechy	5,8	Chiny	5,7
Francja	5,9	Niderlandy	6,4
Zjednoczone Królestwo	3,5	Włochy	7,5
Włochy	5,2	Federacja Rosyjska	1,7
Niderlandy	3,9	Belgia	5,1
Stany Zjednoczone	5,9	Czechy	5,3
Słowacja	8,1	Francja	4,9
Ukraina	5,8	Stany Zjednoczone	2,8
Szwecja	2,9	Szwecja	4,1
Hiszpania	4,1	Hiszpania	6,0
Węgry	5,6	Słowacja	12,1
Belgia	4,0	Republiki Korei	0,8
Austria	7,4	Austria	6,6
Rumunia	7,9	Ukraina	5,0
Litwa	4,9	Węgry	5,3
Dania	3,3	Zjednoczone Królestwo	5,4
Federacja Rosyjska	1,9	Egipt	0,9
Turcja	2,8	Dania	1,4
Szwajcaria	3,8	Turcja	6,5
Norwegia	3,3	Litwa	2,1
Finlandia	5,9	Norwegia	1,3
Chiny	3,0	Rumunia	8,2
Łotwa	6,2	Indie	4,0
Meksyk	4,2	Japonia	1,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Administracji Skarbowej.

ANEKS 2.

Podział branż przemysłu ze względu na zaawansowanie technologiczne

Rodzaj branży	Grupa PKD 2007
branże wysokich technologii	21 – Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych
	26 – Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych
	30.3 – Produkcja statków powietrznych, statków kosmicznych i podobnych maszyn
branże średniowysokich technologii	20 – Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych
	25.4 – Produkcja broni i amunicji
	27 – Produkcja urządzeń elektrycznych
	28 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
	29 – Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep
	30 – Produkcja pozostałego sprzętu transportowego, z wyłączeniem
	30.1 – Produkcji statków i łodzi oraz
	30.3 – Produkcja statków powietrznych, statków kosmicznych i podobnych maszyn
	32.5 – Produkcja urządzeń, instrumentów oraz wyrobów medycznych, włączając dentystyczne
branże średnioniskich technologii	18.2 – Reprodukacja zapisanych nośników informacji
	19 – Wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej
	22 – Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych
	23 – Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych
	24 – Produkcja metali
	25 – Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem
	25.4 – Produkcji broni i amunicji
	30.1 – Produkcja statków i łodzi
	33 – Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń
branże niskich technologii	10 – Produkcja artykułów spożywczych
	11 – Produkcja napojów
	12 – Produkcja wyrobów tytoniowych
	13 – Produkcja wyrobów tekstylnych
	14 – Produkcja odzieży
	15 – Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych
	16 – Produkcja wyrobów z drewna oraz korka
	17 – Produkcja papieru i wyrobów z papieru
	18 – Poligrafia i reprodukacja zapisanych nośników informacji, z wyłączeniem
	18.2 – Reprodukacja zapisanych nośników informacji
	31 – Produkcja mebli
	32 – Pozostała produkcja wyrobów, z wyłączeniem
	32.5 – Produkcja urządzeń, instrumentów oraz wyrobów medycznych, włączając dentystyczne

Źródło: Eurostat.

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Wartość eksportu i importu w Polsce w latach 2018–2022 (mld euro).....	7
Wykres 2. Wartość eksportu i importu w Małopolsce w latach 2018–2022 (mld euro)	8
Wykres 3. Zmiany wartości eksportu w Polsce i Małopolsce w latach 2018–2022 (%).....	8
Wykres 4. Udział Małopolski w eksporcie i imporcie krajowym w latach 2018–2022 (%)	9
Wykres 5. Wartość eksportu w województwach w latach 2021–2022 (mld euro)	10
Wykres 6. Udział województw w generowaniu krajowego eksportu w latach 2021–2022 (%)	11
Wykres 7. Dynamika wartości eksportu województw w latach 2021–2022 (%)	11
Wykres 8. Wartość eksportu <i>per capita</i> w województwach w latach 2021–2022 (tys. euro).....	12
Wykres 9. Liczba podmiotów eksportujących w województwach w latach 2021–2022.....	13
Wykres 10. Dynamika liczby podmiotów eksportujących w województwach w latach 2021–2022 (%).....	13
Wykres 11. Udział eksportu w produkcji sprzedanej przemysłu w latach 2020–2021 (%).....	15
Wykres 12. Wartość importu województw w latach 2021–2022 (mld euro)	16
Wykres 13. Udział importu poszczególnych województw w imporcie kraju ogółem w latach 2021–2022 (%)	17
Wykres 14. Dynamika importu w województwach w latach 2021–2022 (%).....	17
Wykres 15. Wartość importu <i>per capita</i> w województwach w latach 2021–2022 (tys. euro).....	18
Wykres 16. Liczba podmiotów importujących w polskich województwach w latach 2021–2022.....	19
Wykres 17. Dynamika liczby firm importujących w województwach w latach 2020–2021	19
Wykres 18. Struktura eksportu przemysłu przetwórczego (sekcja C) ze względu na stopień zaawansowania technicznego branży dla Polski w latach 2019–2022 (%).....	24
Wykres 19. Struktura eksportu przemysłu przetwórczego (sekcja C) ze względu na stopień zaawansowania technicznego branży dla Małopolski w latach 2019–2022 (%).....	24
Wykres 20. Największe wzrosty wartości eksportu z Polski 2021–2022 (mln euro)	30
Wykres 21. Największe roczne wzrosty wartości eksportu z Małopolski 2021–2022 (mln euro)	30
Wykres 22. Największe spadki wartości eksportu w Polsce 2021–2022 (mln euro)	31
Wykres 23. Największe spadki wartości eksportu w Małopolsce 2021–2022 (mln euro).....	31
Wykres 24. Największe roczne wzrosty wartości importu do Polski 2021–2022 (mln euro)	46
Wykres 25. Największe roczne wzrosty wartości importu do Małopolski 2021–2022 (mln euro).....	46
Wykres 26. Największe spadki wartości importu do Polski w latach 2021–2022 (mln euro).....	47
Wykres 27. Największe spadki wartości importu do Małopolski w latach 2021–2022 (mln euro)	47
Wykres 28. Saldo handlu zagranicznego w Polsce i Małopolsce w latach 2017–2022 (mld euro)	53
Wykres 29. Wskaźnik pokrycia importu eksportem dla Polski i Małopolski w latach 2017–2022 (%)	53
Wykres 30. Wartość eksportu z powiatów województwa małopolskiego w latach 2021–2022 (mln euro).....	56
Wykres 31. Wartość importu z powiatów województwa małopolskiego w latach 2021–2022 (mln euro).....	58
Wykres 32. Saldo handlu zagranicznego w powiatach województwa małopolskiego w latach 2021–2022 (mln euro).....	59

SPIS TABEL

Tabela 1. Wartość wskaźnika koncentracji eksportu w poszczególnych województwach w 2022 roku	14
Tabela 2. Wartość eksportu według PKD w latach 2021–2022 (mln euro).....	20
Tabela 3. Wartość eksportu towarów w latach 2021–2022 według klasyfikacji CN (mln euro)	23
Tabela 4. Wartość importu według PKD w latach 2021–2022 (mln euro)	25

Tabela 5. Wartość importu towarów w latach 2021–2022 według klasyfikacji CN (mln euro)	26
Tabela 6. Wartość eksportu z Polski do 25 najważniejszych partnerów handlowych w latach 2021–2022 (mln euro)	28
Tabela 7. Wartość eksportu z Małopolski do 25 najważniejszych partnerów handlowych w latach 2021–2022 (mln euro)	29
Tabela 8. Wartość importu do Polski od 25 najważniejszych partnerów handlowych w latach 2021–2022 (mln euro)	44
Tabela 9. Wartość importu do Małopolski od 25 najważniejszych partnerów handlowych w latach 2021–2022 (mln euro)	45
Tabela 10. Saldo handlu zagranicznego według klasyfikacji CN w latach 2021–2022 (mln euro)	55

SPIS MAP

Mapa 1. Udział eksportu w produkcji sprzedanej przemysłu w 2021 roku (%)	15
Mapa 2. Wartość eksportu z Polski do krajów Europy w 2022 roku	34
Mapa 3. Wartość eksportu z Małopolski do krajów Europy w 2022 roku	35
Mapa 4. Wartość eksportu z Polski do krajów pozaeuropejskich w 2022 roku	36
Mapa 5. Wartość eksportu z Małopolski do krajów pozaeuropejskich w 2022 roku	37
Mapa 6. Intensywność powiązań handlowych w eksporcie do Unii Europejskiej (UE-26) w 2022 roku	38
Mapa 7. Intensywność powiązań handlowych w eksporcie do krajów „starej” Unii (UE-14) w 2022 roku	39
Mapa 8. Intensywność powiązań handlowych w eksporcie do Czech, Słowacji i Węgier w 2022 roku	40
Mapa 9. Intensywność powiązań handlowych w eksporcie do Białorusi, Rosji i Ukrainy w 2022 roku	41
Mapa 10. Intensywność powiązań handlowych w eksporcie do Azji w 2022 roku	42
Mapa 11. Intensywność powiązań handlowych w eksporcie do Afryki w 2022 roku	43
Mapa 12. Wartość importu do Polski z krajów Europy w 2022 roku	49
Mapa 13. Wartość importu do Małopolski z krajów Europy w 2022 roku	50
Mapa 14. Wartość importu do Polski z krajów pozaeuropejskich w 2022 roku	51
Mapa 15. Wartość importu do Małopolski z krajów pozaeuropejskich w 2022 roku	52
Mapa 16. Wielkość zagranicznej wymiany handlowej w 2022 roku w przekroju powiatów	60



Województwo Małopolskie
Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Departament Rozwoju Regionu
Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego
ul. Wielicka 72A, 30-552 Kraków

ISBN: 978-83-67243-44-5

Egzemplarz bezpłatny

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020.



Rzeczpospolita
Polska



MAŁOPOLSKA

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne



www.obserwatorium.malopolska.pl